

Smaranda Brăescu... O româncă s-a înălțat nu doar în înaltul cerului și „s-a slobozât” de nenumărate ori cu parașuta, doborând recorduri europene și mondiale, a pilotat avioane, survolând continente și mări și a participat voluntar pe front, ci a înfruntat multe dintre prejudecățile vremii și misogynismul din interiorul unor cancelarii, promovând cu tenacitate și mândrie aeronautica românească.

ISSN 1221-4345

AERONAVITICA

REVISTĂ ANIVERSARĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU
PROPAGANDA ȘI ISTORIA AERONAUTICII
A.R.P.I.A. " SMARANDA BRĂESCU " CLUJ

Smaranda Brăescu

SMARANDA BRĂESCU – O STEA PE FIRMAMENTUL MARILOR PERSONALITĂȚI ALE LUMII

Gl. fl. aer. r. Tudorel ENE

„Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe nații care să-i fi adus, față de numărul de locuitori, atât cât i-a adus nația română în ultima sută de ani!” – Henri Coandă

O analiză retrospectivă a ultimelor secole de evoluție umană indică o creștere, în salturi, cu evidețe tendințe de accelerare în perioade în care omenirea atingea noi piscuri ale cunoașterii, crea noi mijloace cu care să transforme realitatea, cu cerea noi spații. Spațiul maritim, în urmă cu mai bine de jumătate de mileniu, s-a arătat temerarilor navigatori de pe mări și oceanele lumii, în aproape întreaga lui imensitate și bogăție, accelerând progresul tehnic. Spațiul aerian a fost cucerit mult mai târziu, de mare însemnatate fiind secolul XX, din care putem cu ușurință desprinde perioada de pionierat a aeronauticii urmată de o așa numită perioadă „romantică” în care s-au depășit limite altădată considerate intangibile, au fost doborânde recorduri, în aviație și parașutism, „s-au micșorat distanțele, s-au comprimat zările”. Spațiul cosmic, ultima redută a aventurii umane, nu mai pare astăzi nici el prea îndepărtat. Omul de azi și profilul său ce se întrezărește deja în pânza strălucitoare a viitorului pare gata să-și găsească printre galaxii un nou și incitant destin.

Cucerirea cerului dincolo de limita atmosferei terrene măsoara de-abia câteva decenii și, deja, vorbim de „turismul spațial” și colonizarea altor planete. Niciuna dintre aceste cuceriri nu ar fi fost posibilă fără oameni vizionari, temerari și tenaci,

deprinși cu studiul științelor, capabili de sacrificii și jertfe, iar numele lor sunt înscrise cu litere de aur în panoplia marilor personalități ale lumii. **Smaranda Brăescu** este unul dintre ele. O româncă s-a înălțat nu doar în înaltul cerului și „s-a slobozât” de nemărate ori cu parașuta, doborând recorduri europene și mondiale, a pilotat avioane, survolând continente și mări și a participat voluntar pe front, ci a înfruntat multe dintre prejudecățile vremii și misoginismul din interiorul unor cancelarie, promovând cu tenacitate și mândrie aeronautica românească.

O întâlnim alături de renumite aviațoare ale epocii sale: Lena Bernstein, Madeleine Charnaux, Amelia Earhart, Amy Johnson, Elisabeth Boselli, Jacqueline Auriol, dar și doborând recorduri mondiale la parașutism, într-o dispută aproape exclusiv masculină.

Amelia Earhart

Într-un top 60 al femeilor care au schimbat lumea, alcătuit de Lucian Ronkov, o regăsim, alături de alte cinci românce, pe poziția a doua, înaintea Anei Aslan și Nadiei Comănești. Dar clasamentele, în acest caz, oricât de elaborate ar fi, rămân doar expresia scalară a unor numere și nu conțin pe de-a-ntregul impresia lăsată posterității de o personalitate.

În conștiința românilor, Smaranda Brăescu este o continuatoare a marilor personalități feminine: Ana Ipătescu, cea care a eliberat guvernul

Smaranda Brăescu

provizoriu condus de Nicolae Bălcescu, salvând Revoluția de la 1848 și Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu, în războiul pentru Reîntregirea Neamului. În aeronautică, o întâlnim alături de Mariana Drăgescu, cunoscută aviatoare din componența „escadrilei albe”, Elena Caragiani, una dintre primele românce aviatoare, cu brevet de pilot obținut în Franța, la 22 ianuarie 1914, Ioana Cantacuzino, româncă ce a obținut în țară, în 1930, brevetul de pilot de turism cu nr. 1, Marina Știrbei, verișoara lui Bâzu Cantacuzino, câștigătoare a unui concurs aviatic, organizat în România anului 1936, Irina Burnaia, a doua aviatoare brevetată în România, directoare a unei școli civile de zbor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și multe altele.

Mariana Drăgescu

Uimitoare este faptul că Smaranda nu a apărut într-o familie princiară ori de magnați din perioada de avânt a capitalismului, ci vede pentru întâia oară lumina zilei la 21 mai 1897, într-un sătuc, Hănțești, comuna Buciumeni, din județul moldovean Covurlui.

Marea șansă avea să vină în 1928, la un miting aerian din București, unde au participat câțiva parașutiști germani, printre care și inginerul Heinecke, inventator al unei parașute performante. Invitată de acesta în Germania, își însușește tehnica de bază a saltului cu parașuta și, la 5 iulie, același an, execută primul salt, de la 600 de metri înălțime. În urma absolvirii cursurilor conduse de Heinecke, obține brevetul internațional în saltul cu parașuta. Devine, astfel, prima româncă parașutistă, înscriind România pe harta parașutismului feminin, ca a patra țară din Europa, după Franța, Cehoslovacia și Elveția.

Revenită în țară, urmează doi ani plini de evenimente, cu peste zece salturi organizate de către A.R.P.A. (Asociația Română pentru Propaganda Aviației, precursoare a A.R.P.I.A.), dar și cu două

accidente, unul de avion și altul cu parașuta, care au tinut-o pe paturi de spital mai bine de șase luni.

În loc să renunțe și să revină la îndatoririle consacrate ale femeilor din acea vreme, puse în lumină de regula celor „3 K” (Kinder, Kuche, Kirche – Copii, Bucătărie, Biserică), Smaranda Brăescu atacă recordurile din parașutism, executând, la 2 octombrie 1931, la Slobozia, un salt de la 6000 metri, evoluând, în aer, doar între suspantele parașutei, peste 21 de minute.

Smaranda înaintea saltului de la 6000 m,
zâmbind încrezătoare în victorie – 2 oct. 1931

La acea dată, recordul feminin era, în Europa, de 4000 metri, stabilit de o parașutistă din Dresda (Germania), iar în America, de aproximativ 5400 metri. Pentru acest record care, în România, era atât pentru bărbați, cât și pentru femei, temerara noastră, Măndița, cum era alintată în familie, a fost decorată cu Crucea de Aur a Virtuții Aeronauticii.

Și cum succesele aduc alte succese, anul următor, la 12 mai 1932, pe câmpul de la Sacramento (California), Smaranda Brăescu execută magicul salt de la 7233 metri, cu care stabilește un record mondial, atât la masculin, cât și la feminin, ce va uimi întreaga planetă.

Suntem în perioada în care cinematografia se despărțea cu nostalgie de filmul mut, marele ecran propulsând mediatic pe întreg mapamondul actrițe ca Greta Garbo, Marlene Dietrich, Vivien Leigh și alte îndrăgite feminine chipuri.

Smaranda Brăescu

Decorarea S. Brăescu de către regele Carol al II-lea, după recordul mondial, oct. 1931, cu "cea mai mare decorație militară aviatică: Crucea de aur a "virtuții Aeronautice" (în spatele Regelui sunt principii Nicolae și Mihai). După recordul mondial absolut din America, tot Regele o va decora cu a doua baretă de aur la Decorație.

În 1932, la Los Angeles au loc Jocurile Olimpice de vară, încununându-se cu laurii victoriei sportivi ca Helen Madison, cu trei medalii de aur la înnot, Mildred (Bebe) Dridikson, aur la două probe din atletism (80 metri garduri și suliță), din cele cinci la care a luat parte, iar la Lake Placid, unde au avut loc Jocurile Olimpice de iarnă, Sonja Henie devine pentru a doua oară campioană olimpică și Edward Eagen câștigă la bob, după ce, cu trei olimpiade în urmă, devenise campion olimpic la box. România nu a participat la Olimpiada de vară, iar la cea de iarnă a prezentat o delegație formată din 17 sportivi, ce au concurat la două discipline, bob și ski, cel mai bun rezultat fiind locul 7 la proba de bob, 5 persoane. Dar a fost cu succes reprezentată, în acel fabulos an, 1932, pe plan sportiv și mediatic, de Smaranda Brăescu, cu recorduri mondiale la parașutism obținute tot în America, pe coasta de Vest a Pacificului.

Ne aflăm într-o perioadă marcată de spiritul competitiv, lumea renăscând ca pasarea Phoenix după prima mare conflagrație mondială cunoscută din istorie, unde America avea să-i ofere Smarandei aproape totul. Celebritatea o înconjoară, dar, în loc să se lase pradă atracției cercurilor mondene, „Regina Înălțimilor”, cum a fost ea declarată după ultimul salt, deprinde și tainele pilotajului, obținând brevetul de pilot civil, devenind, astfel, prima femeie fără cetățenie americană care realizează o astfel de performanță.

PAGE 1		FORM AB-54		PAGE 2	
UNITED STATES OF AMERICA		LICENSE NO. 27166		Subject to prior suspension or revocation, this License expires	
DEPARTMENT OF COMMERCE				OCTOBER 15 1933	
AERONAUTICS BRANCH				Unless extended below by indorsement of an aero- nautical inspector for the Department of Commerce.	
PRIVATE PILOT'S LICENSE					
Issued to	SMARANDA BRAESCU				
Date issued	OCTOBER 8 1932				
Age	27				
Weight	135				
Height	5' 4 1/2				
Color hair	BLACK				
Color eyes	GRAY				
Smaranda Brăescu					
PILOT'S SIGNATURE					
This Certifies, That the pilot whose photograph and signature appear herein is a Private Pilot of "Aircraft of the United States". The holder may pilot all types of licensed aircraft, but may not for hire, transport persons or property, nor give piloting instruc- tion to students.					
HARWOOD					
Smaranda Brăescu ASSISTANT SECRETARY OF COMMERCE					
Note: All provisions of the Air Commerce Regulations are made a part of the terms herein as though written herein.					
LICENSING RENEWALS					
INSPECTOR'S ENDORSEMENT		EXPIRATION DATE			

5 SEPTEMBRIE 1935 - LE BOURGET

La 27 aprilie 1936 traversează cu avionul său Munții Iugoslaviei, pentru ca la 19 mai să execute, singură la bord, un raid, Roma – Tripoli, de peste 1100 km, traversând Mediterana și unind, astfel, pe calea aerului, cu un avion monomotor, cele două continente, Europa de Africa. Să amintim că prima femeie care a zburat în linie dreaptă peste Mediterană a fost Lena Bernstein, fapt petrecut abia la a treia tentativă, ceea ce arată că zborurile fără escală pe distanțe lungi, deasupra mării, prezintau un grad de risc ridicat pentru avioanele mici, din categoria sport-turism.

Smaranda la Tripoli 1936, 23 mai, după raidul Roma-Tripoli de la 19 mai 1936, cu o familie de la Legația italiană.

Zborul de întoarcere a avut ca destinație Atena, urmând, apoi, drumul spre casă, peste înaltele culmi muntoase ale Rodopilor și Balcanilor, cu aterizare la București. A fost un zbor de mare anduranță și performanță, pentru acele timpuri, cu câteva luni, doar, înainte de dispariția Ameliei Earhart deasupra Pacificului. Cunoscuta aviatoare americană ce traversase cu cinci ani mai devreme Atlanticul devenise un model pentru mai tinerele amazoane ale văzduhului, iar Smaranda, învățată cu recordurile din parașutism, visa la rândul ei să depășească noi limite și în aviație. Devine deosebit de clară dorința temerarei noastre aviatoare de a pregăti și executa zboruri din ce în ce mai lungi, pe traiecte nestrăbătute anterior, dorința de performanță și noi recorduri animându-i toate eforturile.

Alte câteva zboruri au urmat, dar războiul, abia început, o îndepărtează de lupta cu recordurile, aducându-i un rol de voluntar în armata țării sale, ca instructor în cadrul școlii de parașutism și membră a escadrilei 108 Transport Ușor, pe frontul de est, unde a participat la diverse misiuni.

6 NOIEMBRIE 1942 - MAROZOVSKAIA

Admirată și iubită pentru curajul și performanțele sale, Smaranda are puterea de a coborî din înaltul cerului cu muribunzi pentru care fiecare minut devinea o speranță de viață, iar atunci când

Smaranda Brăescu

războiul s-a sfârșit, continuă lupta într-un plan considerat de autorități ca fiind subversiv, sprijinind grupări ce se împotriveau noii orânduri comuniste și așteptând, ca mulți dintre români, venirea și ajutorul americanilor.

Doborâtă, ca mulți alți oameni valoroși ai neamului nostru, de prigoana bolșevică, eroina noastră a fost în final condamnată la închisoare, în contumacie, alegând să-și trăiască ultimii ani de viață într-un deplin anonimat, în ascuns, prin schituri și mănăstiri, cu post, smerenie și rugăciuni pentru poporul pe care l-a iubit atât de mult și căruia i-a dăruit totul: glorie, muncă tenace și un ocean de vise.

Cât de greu i-a fost ca, după ce ani de-a rândul se situa printre cele mai de seamă dintre personalități, aclamată pe meridianele Lumii, să renunțe la tot și să privească imponderabil, din chilii singuraticе și săracăcioase, instaurarea unui regim dictatorial în România, unde elitele, valorile umane autohtone, intelectualitatea erau umilite și nimicite pentru a face loc „omului nou”, nu știm.

Constatăm doar că a părăsit lumea aceasta fără să ofere nicio satisfacție autorităților române de atunci, trupul său cunoscând odihnă într-un cimitir din Cluj-Napoca, sub un nume comun. Prin eforturile filialei A.R.P.I.A. din acest mare oraș transilvan, care și-a adăugat, pe frontispiciu, numele „Smaranda Brăescu”, în urmă cu doi ani, în Cimitirul Central, a fost ridicat un sugestiv monument

Smarandei Brăescu

funerar. Totodată, celebrei aviatoare i-a fost conferit, post-mortem, titlul de *Cetățean de Onoare* al municipiului Cluj-Napoca. Iar duhul său cutreieră și azi spațiile noastre mioritice, întregind conștiința colectivă a românilor, ce o redescoperă spiritual, onorându-i memoria și recunoscându-i meritele.

În 2022, când se împlinesc 90 de ani de la incredibilul salt de la Sacramento, România vine să întregească acest imens efort de recunoaștere a meritelor și cinstire a memoriei temerarei noastre aviatoare și parașutistă, prin declararea sa că **Anul Smarandei Brăescu**. Acțiunea reprezintă un corolar al unui vast plan desfășurat în ultimii trei ani de către A.R.P.I.A. Cluj, cu o multitudine de activități, printre care se numără și editarea prezentei reviste omagiale.

Ne manifestăm convingerea că, peste alți zece ani, de Centenar, vom reuși acțiuni la o scară mult mai mare, demnă de amploarea și visul de unificare prin curaj, dragoste și zbor a continentelor Lumii, cum ar fi: includerea evenimentului pe agenda UNESCO, un zbor omagial București – Sacramento și multe altele.

Fie ca numele Smarandei Brăescu să reverbereze din veac în veac, oferind generațiilor prezente și viitoare un model de viață și luptă, un model de succes pentru cei ce îndrăgesc aeronațica românească pe care, urmându-l, vor putea urca și ei în constelația mirifică a personalităților lumii.

O VIAȚĂ ÎN NUMELE ZBORULUI

Gl. bg. r. Vasile ȘOMLEA

Destinul... înlănțuirea tuturor lucrurilor și faptelor din viața noastră, ceva ce nu putem schimba, pentru că, spune legenda, „caili destinului” odată plecați nu se mai întorc și nu se abat din drumul lor. Orice ni s-ar întâmpla, nu înseamnă că să schimbăm destinul nostru, aşa a fost el trasat de la început. Ne naștem și începem să ne împlinim destinul, cu multe sau mai puține realizări, cu ridicări și căderi, cu lupte și cu renunțări, călăuziți de principii pe care ni le însușim pe măsură ce trecem prin ani și ne formăm o viziune asupra lumii și vieții în general pe care o ajustăm învățând mereu.

„Caili destinului” Smarandei Brăescu au purtat-o printr-o viață grea, complicată, prin vremurile tulburi ale celor Două Războiuri Mondiale, prin

perioada când femeile erau interzise – explicit sau tacit – multe drepturi și libertăți.

Cu tenacitate a reușit să răzbată prin multe din furtunile vieții și, plătind un preț pe care puțini

Smaranda Brăescu

alții ar fi în stare să-l plătească, a răzbit. Nu oriunde, ci într-un domeniu rezervat, în acea perioadă, aproape exclusiv bărbaților. A avut puterea să nu renunțe nici atunci când tot și toate păreau să se ridice în calea năzuințelor ei. A luptat cu noianul de prejudecăți specifice vremurilor, a depășit adesea obtuzitatea unor oameni influenți și inerția autorităților, a trecut peste toate și s-a înălțat, prin tot ce a făcut, nu doar în înaltul cerului, ci și în conștiința oamenilor, scriind o pagină impresionantă în cartea de aur a istoriei aeronauficiei românești și mondiale. Și-a iubit țara mai mult decât orice, s-a mândrit că este româncă oriunde au purtat-o pașii spre visul ei înaripat, toate performanțele ei le-a dedicat țării. A purtat cu multă mândrie ia românească, portul popular, a fost mândră de originile ei.

Primele demersuri făcute pentru a se înscrive la o școală militară de pilotaj s-au lovit de refuzuri. Dezamagită, dar nu înfrântă, Smaranda Brăescu se mută din comuna natală în București, se înscrive la cursurile Academiei de Arte Frumoase, secția ceramică și decorațiuni și se angajează, conform biografilor ei, la Astra Română. Au urmat ani de tatonări, punctați cu neobosite solicitări adresate celor care îi puteau facilita accesul spre cariera de aviatoare.

A dus o viață modestă, pe care a acceptat-o cu destulă seninătate, pentru că ceea ce își dorea cu

toată puterea sufletului – să zboare – depășea nevoia de confort și bunăstare.

Pe plan mondial, după încheierea Primului Război Mondial, se înregistra un avânt deosebit al industriei aviației dublat de o acerbă competiție pentru stabilirea de recorduri aviatice. În paralel, a apărut o nouă specializare complementară domeniului, parașutismul. Concepță ca mijloc de salvare din aeronavele ajunse în incapacitate de a zbura, parașuta începe să constituie o nouă provocare pentru numeroși temerari. Saltul cu parașuta, prin cota sa de risc deosebit de ridicată, prin spectaculozitatea abordării, trezea interesul publicului și era din ce în ce mai des inclus în programul show-urilor aviatice. Smaranda Brăescu a fost atinsă la rândul ei de acest „microb”, ori a văzut în abordarea domeniului oportunitatea de a face un pas mai aproape de grupul aviatorilor în care își dorea cu ardoare să se integreze. Sunt încă dezbateri pe acest domeniu.

Este uluitor să ne gândim la riscul enorm pe care și l-a asumat cu seninătate în momentul în care și-a început documentarea în domeniu. Așa cum va face mereu în viață – și cum a și declarat public în numeroase ocazii – pornește pe calea aleasă fără ezitare ori îndoieri, hotărâtă să reușească indiferent de preț.

Sansa ce i s-a ivit a fost întâlnirea cu germanul Otto Heinecke, el însuși parașutist și constructor de parașute. Primind acceptul de principiu în vederea inițierii în saltul cu parașuta promovată de el – la școala de parașutism din Germania, unde activa ca instructor – Smaranda începe să adune banii necesari. Din respect pentru adevăr, trebuie menționat că aşa cum s-a întâmplat adeseori să lupte din greu pentru a depăși piedici puse în cale de oameni mai puțin simțitori și cooperanți, tot atât de adevărat este faptul că în momentele de cumpănă ale vieții ei – nu puține – a reușit să găsească și oameni luminoși, calzi, cooperanți și generoși care i-au înțeles și admirat caracterul și năzuințele. Cu multe eforturi, beneficiind de sprijin de la persoane cu ales caracter, reușește să adune banii necesari pentru a achiziționa o parașută Schröder și să urmeze cursurile de inițiere, sub directa îndrumare a lui Heinecke, la Berlin.

Pe data de 5 iulie 1928 Smaranda Brăescu execută primul salt cu parașuta de la o înălțime de 600 de metri. Obține brevetul internațional și începe, de facto, fabuloasa poveste de viață ce o va transforma într-o legendă. Este prima femeie din România care obține brevetul de parașutistă și se lansează din înalt, sub fragila cupolă de mătase.

La 28 octombrie 1928 participă la mitingul aviatic de la Băneasa, unde execută primul salt al unei femei cu parașuta în România. Este vorba de

Smaranda Brăescu

un salt în tandem, alături de instructorul Otto Heinecke și americanul Leslie Irving – o altă legendă în domeniu, constructor și promotor de parașute cu

MEETINGUL AERIAN DE LA BANEASA

Eri la orele 21/2 d. a., a avut loc un mareț meeting aerian, datorită inițiativelor Aeroclubului Regal al României. Acest meeting a plăcut. Se poate spune că succesul popular a fost imens;

D. IRVIN, parășutist

Avionul să sărită română este deosebit de bună cum să se vede în orice manifestație sportivă, și poate să fie cea mai bună înțelegere între pilot și pasager. Înțelegere care să încurajeze căștigătorii să devină profesioniști pe teritoriul aviației române. Nu facem niște discursuri, scriem doar ceea ce trebuie să se scrie, și nu într-o formă de bătrânețe.

De remarcat că d-na Brăescu, prima parășutistă română, sărită în primul loc într-o demonstrație de parașutismă organizată de Mihai Gheorghiu, în aer din Baneasa, înaintea unei mulțimi de 6000 m. iulitene. Deasemenea și d-na Brăescu, într-o demonstrație de parașutismă sărită din avionul de la o înălțime de 700 m. Neamă plăcută, și nu de la o altă persoană, ca să se sări într-o zonă de pericol.

D. HEINECKE, parășutist

Avionul de bombardament călătorăște în formă de "T" și "L". Timpul de zbor este foarte scurt și în același timp se poate să se întâmple accidente.

Avionul să sărită română este deosebit de bună cum să se vede în orice manifestație sportivă, și poate să fie cea mai bună înțelegere între pilot și pasager. Înțelegere care să încurajeze căștigătorii să devină profesioniști pe teritoriul aviației române. Nu facem niște discursuri, scriem doar ceea ce trebuie să se scrie, și nu într-o formă de bătrânețe.

D-RA BRAESCU, parășutistă

2. Avionul francez de reconoscere și bombardament Avro 504 R. 2 motor Lorraine-Dietrich 600 cai de putere, pilotat de d. PELLON. 3. Avionul român de reconoscere și bombardament Vizier "Vivid", motor Napier-Diamond 350 cai, pilotat de d. SCHOFIELD. 4. Avionul român de reconoscere și bombardament Pandion E. 37, motor Jupiter 400 cai, pilotat de d. NICOALE MECEN. 5. Avionul englez "De Havilland" tip "Hedgehog", motor Napier Lion 200 cai, pilotat de d. SAM MERRIS. 6. Avionul de reconoscere Fokker D. VII, motor Hispano-Suiza 180 cai, pilotat de d. LONG. 7. Avionul de reconoscere Avro 504 K, motor Gipsy Major 100 cai, pilotat de d. SMITH FALKNER.

Programul a mai fost completat cu spectacole de acrobacie aeriană, realizate de către pilotii români și străini, care au sărit de la avioanele de demonstrație, și au sărit de la grupe compuse din trei sau patru avioane.

8-Caricatură a Smarandei, apărută în ziarul Curentul din 1928 (colecția Bibliotecii Academiei Române) alături de cele ale lui Irvin și Heineke, doi celebri parașutisti și inventatori din acea vreme. Iată ce scria Curentul despre spectaculoasele lansări ale acestor parașutisti:

„Eri la orele 21/2 d. a., a avut loc un mareț meeting aerian, datorită inițiativelor Aeroclubului Regal al României. Acest meeting a plăcut. Se poate spune că succesul popular a fost imens; .....

De remarcat că d-na Brăescu, prima parășutistă română, care a făcut o frumoasă săritură cu parașuta din avionul românesc „Avia”, cu o parașută Heineke de la 600m înălțime. Deasemenea și d. Heineke, inventatorul parașutei cu același nume, a sărit de la 700m. ....

De remarcat și excelentul parașutist Irvin, a cărei parașută inventată de acesta a fost adoptată în Anglia și Statele Unite, făcând o frumoasă impresie aruncarea sa din avion.”

Celebritatea de moment nu o satisface. Cei care cred că „donșoara Brăescu” și-a împlinit „un moft” se înșală amarnic. Smaranda este, dincolo de prezența discretă, modestă, ușor timidă, o acerbă luptătoare. Spre surpriza multora, dovedește că are un spirit competitiv de admirat. Convinsă că are destule resurse, ea solicită sprijin pentru realizarea unui record național și – de ce nu? – european. Este conștientă că simpla confirmare a capacitatei de a-și învinge echipa și de a se lansa în gol cu parașuta reprezintă o realizare efemeră. Un record adus țării sale, în schimb, înseamnă mult mai mult – recunoaștere, oficializare, respect la nivel internațional. Așa că se adresează celor în drept pentru sprijin. Deloc surprinzător, nu are succes. Lansările cu parașuta presupun participarea la acțiune a avioanelor, aparate costisitoare, consumatoare ale unor resurse dificil de procurat și deosebit de scumpe. Banii necesari – și poate neîncrederea în talentul ei – sunt barierele ce i se vor ridica în cale. Tot ceea ce obține după îndelungate eforturi și preșii este să fie inclusă în programul mitingurilor și spectacolelor aeriene organizate periodic, salturile urmând să-i fie plătite din încasări.

Începe o campanie de salturi demonstrative la Bucuresti, Brașov, Galați, Cluj, Oradea, Iași, Brăila în intervalul iunie 1929 – iunie 1930.

reputație mondială. Evenimentul face furori în presa vremii.

7

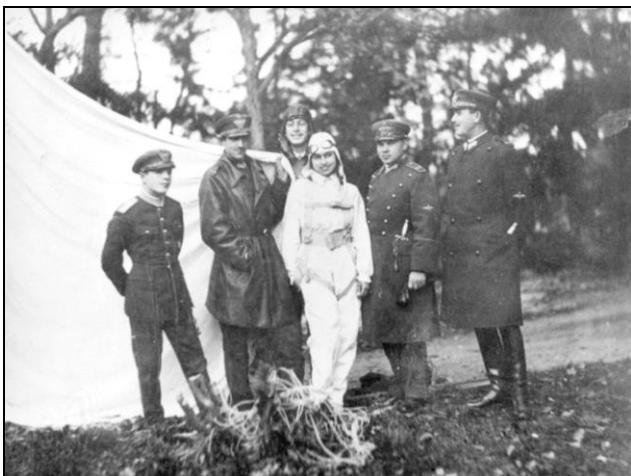

Brașov, 21 iulie 1929

30 iunie 1929

Se întrebuițează fizic serios, apar accidentările, emoțiile aterizărilor dificile, influențate de factorii meteo și de relief. Trebuie menționat că Smaranda a executat covârșitoarea majoritate a salturilor folosind doar o singură parașută, așa cum deține în antrenamentele cu Heinecke. Deși amplă, robustă și fiabilă, parașuta Schröder – pe care a folosit-o aproape exclusiv, în diferite variante – nu putea fi manevrată. Atârnată în suspante, Smaranda era în voia curenților de aer și a vântului capricios din momentul desfacerii volaturii. Distanțele parcuse în aer până la momentul aterizării erau, adesea, foarte mari – în raport și cu altitudinea de salt – astfel că aproximarea zonei de contact reprezenta o loterie.

Cluj, 03 noiembrie 1929
mitingul aviatic, între camarazi
Smaranda Braescu parasutista

Smaranda Brăescu

În 17 august 1930, la Satu Mare, execută un salt în condiții bune inițial, dar vântul începe să sufle în rafale puternice la apropierea de sol. Aterizarea este brutală, provocându-i un accident sever cu dublă fractură de picior, bazin fisurat și coaste rupte. Urmează aproape 6 luni de imobilitate, în spital. O perioadă cu gânduri amare, frământări și speranțe...

Primăvara anului 1931. Refăcută după teribilul accident, Smaranda Brăescu reîncepe antrenamentele în paralel cu munca de convingere a autorităților pentru acordarea sprijinului în realizarea unei tentative de record.

Găsește până la urmă înțelegere la comandanții aviației militare.

Este destinată o aeronavă capabilă să atingă un plafon de record potențial – modelul Potez-25 – și un pilot pe măsură: faimosul Alexandru Papană, un talentat al manșei și un polisportiv de vârf.

Sunt mărturii din epocă legate de faptul că Smaranda ar fi solicitat asistența unui alt pilot de elită, căpitanul Romeo Popescu – alături de care, se pare, țesea primele fire ale unei idile romantice. Dar acesta se antrena intens în acea perioadă pentru stabilirea unui nou record de viteză pe circuit închis cu avionul de producție internă model IAR-CV 11 (din nefericire, el va deceda la finalul tentativei de record, executată în iarna acelui an).

După efectuarea unor antrenamente încununate de succes, pe 2 octombrie 1931 vor decola de pe aerodromul Pipera trei avioane Potez-25, unul cu Smaranda Brăescu pregătită pentru record și două purtând echipe de însoțire și omologare. După o oră de zbor, avionul lui Papană – singurul rămas apt de zbor (celelalte două aparate au fost nevoie să meargă la aterizare din motive tehnice) a depășit cu dificultate plafonul de 4500 m și a urcat, grație unor curenți ascendenți favorabili, la 6000 m. Pilotul și temerara sa însoțitoare au înfruntat condiții destul de complicate (hipoxie din cauza concentrației scăzute de oxigen, scăderea puterii motoarelor cauzată de aerul rarefiat).

La 6000 de metri Smaranda s-a lansat în gol și, după 21 minute și 25 secunde de plutire, a aterizat cu bine, înregistrând o derivă de peste 10 kilometri.

A avut nevoie de 3 ore de odihnă pentru revenire după acel salt dificil.

Era stabilit recordul absolut pentru România și continentul european, fiind astfel marcat primul pas spre faima internațională.

Smaranda Brăescu

Pregătire pentru saltul ce i-a adus recordul național și european. La stânga, pilotul Alexandru Papană

La 15 decembrie 1931 pleacă spre America, unde începe demersurile pentru obținerea aprobărilor necesare și identificarea unui avion din care să execute tentativa de doborâre a recordului mondial absolut.

Campia Sacramento - California
19 mai 1932 - 24500 feet
record pour hommes et femmes
Aerodrom Tudor - California

După mai multe încercări nereușite, în data de 19 mai 1931 execută saltul miraculos al vieții ei. Avionul urcă până la 24 000 de picioare (7 315 m) și Smaranda Brăescu plutește în istorie.

După mai bine de 25 de minute aterizează pe un câmp de lângă Sacramento, California. După recalibrarea aparatelor de înregistrare a altitudinii, autoritățile americane calculează înălțimea oficială de salt: 6929 m. Record mondial absolut! Cu 476

metri mai sus decât recordul mondial în vigoare la acea dată. România, prin această înimoasă și tenace fiică a ei, strălucea pe harta lumii.

Tot acolo, în Statele Unite ale Americii, în lunile care au urmat stabilirii recordului mondial absolut, Smaranda obține licență de pilot particular (PPL), marele, fierbintele ei vis. Participă la mitinguri aviatici în SUA și Canada și are parte de frumoase momente alături de membrii comunităților românești de peste Ocean.

Smaranda la New-York, la Roosvelt Field, 29 ian. 1933, cu "un f.bun camarad Henry Ottinger", după recordul mondial absolut, cursuri urmate la școlile de aviație americane: Curtiss Wright și Roosvelt Field, fiind apoi brevetată pilot în oct. 1932. Foto. arhiva fam. Sireteanu

La 24 martie 1933 se reîntoarce la București. Pentru merite deosebite este decorată de regele Carol al II-lea cu Ordinul Virtutea Aeronautică clasa Crucea de Aur cu două barete.

New York, 4 februarie 1933. Carol Tărcăuanu, Lena Madelin Phillips, Smaranda Brăescu și Ruth Nichols

Fidelă crezului ei în fapte absolute și notabile, se concentreză pe obținerea sprijinului finanic care să-i permită achiziția unui avion de raid. Vechi prieten și susținător, ziarul *Universul* din capitală – care îi acordase deja un sprijin deosebit de

prețios și în „aventura americană” – deschide o nouă listă de subscripție publică pentru colectarea de fonduri. Este ales avionul Miles Hawke, produs în Anglia. În decembrie 1935, banii fiind adunați, începe demersurile pentru cumpărarea avionului și efectuarea stagiului de pregătire specifică la fabrica producătoare de la Reading.

5 martie 1935, pe Aerodromul englez Reading

După aproape un an, cu multe piedici, greutăți (a ales la un moment dat să părăsească Anglia la manșa aparatului fără înștiințarea autorităților care trenau acordarea permisiunii de zbor) traversează Canalul Mânecii și aterizează, spre deliciul presei de scandal, pe pământ francez. De acolo, după alte aventuri deloc plăcute, obține documentele și fondurile necesare și decolează într-un raid îndrăzneț și dificil, care se va încheia pe data de la 11 octombrie 1935 pe aerodromul Băneasa. Cu avionul englezesc botezat „Aurel Vlaicu”, purtând maiestuos benzi tricolore pe planuri, Smaranda traversează munții Pădurea Neagră, câmpia central-europeană și Carpații de Vest, omagiindu-l postum pe genialul Vlaicu.

Smaranda Brăescu pe avionul său

Fotografie din ziarul Universul (14 oct. 1935) cu Smaranda Brăescu și avionul său, la București, după raidul Londra-București (Bibl. Acad. Române).

Smaranda Brăescu

Din seria realizărilor de excepție mai notăm raidul solo București-Tripoli și return, pe care l-a finalizat în perioada mai-iunie 1936, cu traversarea dificilă, dar curajoasă a Mediteranei.

În septembrie 1939 izbucneal Doilea Război Mondial. În timpul acestuia Smaranda Brăescu a activat ca instructor voluntar la Școala de Instructaj pentru Parașutiști / Batalionul 1 Parașutiști, structură nou înființată în 1941, apoi pleacă voluntară pe front. A activat în campania din est la Escadrila 180 Transport Ușor, iar pe frontul de vest, la Escadrila 113 Legătură. Pentru întreaga activitate desfășurată pe front primește decorația Crucea „Regina Maria” clasa a III-a.

După război steaua ei se stinge. În 1946 semnează alături de alte personalități din viața politică și culturală o scrisoare de protest față de falsificarea alegerilor, adresată Legației americane. Autoritățile sovietice intră în posesia documentului și, ca urmare a acestui fapt, este condamnată la 2 ani închisoare în contumacie. Nu se va supune nedreptei pedepse și se va ascunde la rude și prietenii, alegând viața amără a prieagului hăituit.

Sănătatea i se deteriorează rapid. O boală neierătătoare o va răpune, în ciuda intervenției chirurgicale efectuată la Cluj, de vestul specialist profesorul Iuliu Hațeganu. Ultimul sprijin și alinarea finală îi sunt acordate de măicuțele din Congregația Surorilor Maicii Domnului din Cluj. Se stinge undeva în împrejurimile capitalei transilvane, în februarie 1948. Pe piatra funerară din cimitirul central al urbei va figura numele de împrumut Maria Popescu.

S-a stins astfel, dureros de trist și nedrept, o stea. A fost ultimul ei salt, invers executat de această dată, de pe pământul tuturor patimilor, spre cerul tuturor speranțelor.

În puține și oarecum sărace cuvinte, aceasta este povestea de viață a unei femei care a luptat exemplar pentru visul ei, pentru idealul ei. A dorit să se vorbească despre România oriunde în lume. A reușit să facă să se vorbească admirativ și cu binemeritat respect. A învins acolo unde mulți ar fi renunțat, a căzut și s-a ridicat de fiecare dată, mai puternică și mai hotărâtă. A visat frumos și înalt, iar viața a purtat-o pe valuri agitate.

A înfruntat multe prejudecăți, crezând mereu „în steaua ei”. A știut să treacă dincolo de frică și de cuvântul „imposibil”.

Așa precum a dorit, și-a dăruit viața țării, frumoasă și încărcată de glorie!

Smaranda Brăescu

SMARANDA BRĂESCU SUB ARIPA UNUI GÂND OMAGIAL

Comandor de aviație r. Vasile ZARZĂRĂ

Am acceptat să scriu aceste rânduri la rugământea unui camarad apropiat, Laurențiu Buzenchi, un talentat și împătimit al zborului cu elicopterul, alături de care am început uceniația pe aerodromul Alexeni. Nu mi-am propus o abordarea exhaustivă a temei – las aceasta în seama istoricilor – ci mai degrabă să materializez în cuvinte un fior de adâncă admirație și respect resimțit față de acest caracter feminin aparent plăpând, dar caracterizat de o tenacitate sisnică, o ființă cu totul aparte, care a baleiat permanent între credința față

de Dumnezeu și dragostea pentru performanță în aeronautică.

Orice individ care îmbrățișează din pasiune meseria de aviator sau parașutist intuieste apriori că a ales o cale dificilă, pe care va întâlni serioase provocări, risc dus până la extrem și eforturi la limită. Chiar plasată în contextul acelor ani de început ai aeronauticii, Smaranda a înțeles și a acceptat, fără îndoială, specificul unui astfel de destin cu totul aparte.

Din dorința acerbă de a descifra magia plutirii și misterul zborului s-a împărțit între lupta cu înălțimile și disputele cu cei ce îi bloau accesul spre ele.

Poetul național, academicianul Octavian Goga spunea în 1932: „Într-adevăr, nu cunosc un devotament pentru o idee manifestă cu o pornire de sacrificiu mai curată, mai îndrăzneață și mai nobilă, decât actele eroice ale acestei ființe plăpânde, care, primejdindu-și viața de atâtea ori, a stabilit recorduri în aviație, purtând faima numelui nostru peste hotare”. Năzuința ei spre stele se baza pe credința că măcar una dintre acestea va străluci mereu pentru a-i lumina calea spre succes: „Nu mă voi întoarce decât biruitoare, pentru că eu cred în steaua mea!” (S.B. Înaintea plecării în SUA, 1931).

Am amintit de divinitate pentru că cele două jurnale ale eroinei sunt stăruitor impregnate de rugăminți față de Atotputernicul asumat prin fierbințe credință, prin care invocă sprijinul divin în lupta cu autoritățile și cu reprezentanții acestora, mulți dintre ei prea puțin simțitori și cooperanți.

Smaranda Brăescu

Smaranda Brăescu, într-un grup de studenți români la Teologie, la Roma, 20 febr. 1933, după întoarcerea din America, la începutul lunii febr. (Arhiva familiei Sireteanu)

După încheierea celei de-a doua conflagrații mondiale și instalarea regimului comunist orchestrat de la Moscova, majoritatea aviațoarelor celebre din acea fenomenală perioadă de avânt în aeronațica românească, printre care și Smaranda, au fost urmărite și prigonite, îndepărțate din toate structurile aviației. „Regina de la Sacramento” era suplimentar urmărită pentru semnarea unei petiții alături de alte personalități, pentru contestarea alegerilor din noiembrie 1946. Va plăti un preț dureros pentru curajul ei.

Cu siguranță, dacă ar fi supraviețuit până în zilele noastre, am fi regăsit-o pe tenacea aviațoare revindicându-și un loc pe liste de așteptare pentru zborurile spațiale, pentru că și-ar fi păstrat același spirit avântat, sprințară între pământ și cer.

Detaliu fotografic cu vulturul de pe carlinga avionului deasupra capului Smarandei, ca un simbol al pasiunii ei mistuitoare pentru zbor (Arhiva familiei Sireteanu)

Dar întrucât nimic din ceea ce există nu este veșnic, nici eroina noastră nu mai există, ba chiar, paradoxal, nu există date biografice esențiale, sau sunt ambiguu oferite sau chiar redate contradictoriu de către diversi autori. Este tot atât de adevărat

că și întreaga viață a Smarandei Brăescu s-a derulat sub semnul unei diversități copleșitoare, prezintând în timp fațete și secvențe dificil de interpretat. Ar fi dezolant să acceptăm că amintirile contemporanilor n-au fost concludente, că scrierii ei a fost dus într-un cimitir, ba mai mult, nici acel cimitir să nu fie cu precizie administrativă delimitat în timp și spațiu, și să se amputeze dreptul urmașilor de a aduce un pios omagiu „păsării din Hănțești” ori de câte ori simt acest îndemn.

Smaranda la Bâneasa în 1936, lângă avionul ei „Aurel Vlaicu”, cu un grup de piloți ..... (Arhiva familiei Sireteanu)

Personaj remarcabil, Smaranda rămâne rodul atât de bogatului areal moldav care a scos la iveală genii și valori ce au depășit granițele țării, cum au fost Cantemir, Eminescu, Comăneni și mulți, mulți alții. Luptând neobosită pentru a-și împlini visurile, ea a demonstrat că nu există teamă sau frică imposibil de învins, a reușit permanent să se apropie de fenomenele și legile ce guvernează aeronațica, să le înțeleagă și să le depășească. A implementat în pregătirea personalului aeronavigant conceptul că aceia care te instruiesc și te pregătesc pentru viitor îți transmit doar cunoștințele elementare, iar a supraviețui depinde numai de tine.

Trebuie să ne aplecăm cu mai mult interes asupra vietilor înaintașilor, să inventariem cu perseverență șimeticulozitatea sertarele și cuferele istoriei, pentru a găsi dovezi despre efortul celor care

Smaranda Brăescu

au pus fundația națiunii în toate domeniile, să elaborăm studii cât mai amănunțite care să scoată la lumină valorile, tradițiile, întreaga matrice spirituală și materială a neamului. Întotdeauna trecutul ne spune cine suntem, ba mai mult, ne spune și ce am putea deveni, și ce corecții am putea face, în funcție de ceea ce dorim să devenim.

Consider de altfel că pentru pasionații de istoria aviației și a parașutismului care au apărut pe măsură ce aviația a luat amploare, există un teren insuficient explorat în privința vieții acestei silfide înaripate, iar identificarea istorică contextuală ar fi de mare importanță pentru aeronautica română, dar și pentru cea internațională.

Ne lipsesc elemente esențiale din biografia și viața Smarandei Brăescu, pe alocuri apar contradicții în privința datei de naștere, a datei morții și chiar a identității rămășițelor pământești, informații fără de care suntem mai săraci. Condamnată la doi ani de închisoare în contumacie și înmormântată la Cluj, sub „nume de împrumut”, de altfel cel mai răspândit patronim românesc – Maria Popescu, această Mare Doamnă a aeronauticii române și mondiale ar fi avut altă soartă în vremuri mai generoase. Cu siguranță că a meritat, și ne place să credem că în zilele noastre ar fi și primit, funeralii naționale, alături de recunoștință întregii nații pentru tot ceea ce a realizat.

Smaranda la Constanța, 15 august, 1936 "cu sora domnului Vasiliu", invocat în jumale cu recunoștință de ea, pentru ajutorul deosebit pe care îl-a dat (arhiva fam. Sireteanu).

Mărturisirile contemporanilor nu se regăsesc îndeajuns în arhive, iar cei care i-au dedicat interesul lor, neavând suficientă pregătire de specialitate ca istoriografi și nefiind nici specialiști în aeronautică, nu au reușit pe de-a-ndregul să-i modeleze profilul puternic, de pionieră în aviația mondială. Mai mult, chiar profilul uman, personajul Maranda Brăescu cu faptele, trăirile și deciziile intime rămâne încă insuficient dezvoltat.

În lipsa unor documentații solide și fără echivoc, acest iubit personaj se va zbate mult timp între mit și realitate, între fabulos și rational, între eroic și tragic. Ea însăși se caracteriza superb, în cuvinte

ardente, pline de miez: „Viața mea nu înseamnă nimic dacă o țin numai pentru mine. Viața mea o dăruiesc țării, dar vreau să o dăruiesc frumoasă și încărcată de glorie”. Întregul său efort a constat în a scoate țara spre lumina recnoașterii și prețuirii. Pendulând permanent între extaz și dezdănejde, între satisfacție și dezolare, ea a contribuit esențial la consolidarea unui renume național în aeronautica internațională.

Aștern cu evlavie aceste rânduri față de unul dintre cei mai prodiși pionieri ai aerului, o temerară printre alți temerari care prin realizările și performanțele atinse au deschis o fereastră spre cerul pe care multă vreme l-am crezut intangibil. Abnegația, mărinimia și jertfa lor, transmise prin timp, au inspirat și generația noastră de zburători. Și cu siguranță și pe cei de după noi, cei de azi. Ne gândim cu speranță și încredere că aşa va fi și pentru cei de mâine, dar pentru aceasta ne revine nouă onoarea și datoria să facem de veghe la flacăra memoriei.

Aștept, de asemenea, cu nerăbdare apariția cărții promise de camarazii de la ARPIA „Smaranda Brăescu” Cluj și-i felicit anticipat pentru nobilele lor preocupări, cu atât mai mult cu cât cu unii dintre ei am plutit în nemărginirea albastră umăr la umăr, inimă lângă inimă, aripă lângă aripă.

Smaranda Brăescu

CUCERIREA STRATURILOR SUPERIOARE (ALE ATMOSFEREI): REMARCABILA POVESTE A SALTULUI RECORD AL PARAŞUTISTEI SMARANDA BRĂESCU DE LÂNGĂ SACRAMENTO ÎN 19 MAI 1932

Gary KURUTZ

Gary Kurutz a fost director al colecțiilor speciale ale Bibliotecii de Stat din California din 1980. În prezent, este director executiv al Fundației *Biblioteca de Stat* din California și educator special la Școala de Carte Rară a UCLA (The University of California, Los Angeles).

Un vorbitor popular despre istoria Californiei și, în special, despre istoria bibliotecilor din California, Kurutz a primit premii de la Book Club of California, Commonwealth Club of California, Oregon-California Trails Association, California Committee for the Promotion of History, Sacramento Book Collectors Club și Sacramento County Historical Society.

*

Pe data de 19 mai 1932, L.O. Laughlin, un ne-gustor din orașul rural Tudor din comitatul Sutter, s-a repezit uimite pe un câmp de grâu, văzând un parașutist care lovea pământul, după ce abia ratase cablurile unei rețele electrice. Când a ajuns la acest neînfricat al aerului, a tras persoana din pliurile jgheabului și l-a ajutat pe aeronautul dezorientat să se ridice. Spre uimirea lui, a descoperit rapid că sari-torul cu parașuta era o Tânără atrăgătoare care abia vorbea engleză. Bărbatul din Tudor a ajutat-o apoi să-și scoată costumul de protecție greu din piele și a descoperit un alt costum de piele dedesupră. Parașutista era complet înghețată și suferea de grija, astfel că Laughlin a urcat-o ușor în mașină și a escortat-o pe femeia care abia mai răsufla la aero-dromul din Marysville. Bând puțină apă și respirând adânc, ea și-a recăpătat calmul și a reușit să comunice unui reporter de la Marysville Appeal

Democrat prin intermediul scrisului de mâna că a depășit recordul mondial de sărituri cu parașuta, căzând aproape cinci mile sau 24.000 de picioare. Niciun bărbat sau femeie nu sărise vreodată atât de sus cu o parașută. Mai mult, ea plutese 40 de mile în planare (de la punctul de salt). Pilotul ei, acum la multe mile distanță, avea să demonstreze mai târziu acest lucru (realizarea recordului, n.n.) cu barometrul și altimetru său. Potrivit presei locale, ea era toată numai un zâmbet. O făcuse! Era noua campioană a aerului!

Prima româncă pilot și parașutist – Smaranda Brăescu purtând un costum național românesc

Alte două relatari scrise pe același subiect redactate pentru ziarele *Oakland Tribune* și *San Francisco Chronicle* oferă o versiune diferită a eveni-

Smaranda Brăescu

mentelor. În loc să fie ajutată de Laughlin, acestă parașutistă a pășit sigură pe ea într-un magazin general din orașul Tudor singură, fără să știe unde se află. Purtând un costum de aviație și vorbind cu un puternic accent străin, ea i-a spus lui George Mortell, proprietarul magazinului: „Tocmai am doborât recordul feminin la săritura cu parașuta”. Arătând spre cer, ea i-a spus mai departe proprietarului uluit al magazinului: „Mi-am lăsat pilotul la 24.000 de picioare, acolo sus”. Mortell, la rândul său, a chemat aerodromul Mather din Sacramento pentru a alerta autoritățile cu privire la această apariție cerească.

Cine era acest Icar modern care zburase deasupra Văii Sacramento după ce sărise dintr-un avion de la aproape cinci mile înălțime? În acea zi istorică, numele Smarandei Brăescu a devenit faimos în Valea Sacramento și a oferit speranță tuturor femeilor care au intrat într-un domeniu deținut în mod tradițional de bărbați.

Născută la Buciumeni, România, la 21 mai 1897, Smaranda a fost o femeie care nu putea accepta un refuz. Aparent, s-a născut cu o dorință arzătoare de a cuceri cerul. În 1912, adolescenta a văzut primul ei avion zburând deasupra satului ei, iar în 1918 a urcat la bordul unui monoplan Farman, un avion francez, pilotat de căpitanul Dumitru Naidinescu. Exaltată de acel zbor, această Tânără își găsise chemarea. Informată de guvernul ei că femeile nu pot zbura sau intra în armată și luată în derâdere de piloții români, ea a spus: „Vă voi arăta eu!”.

Fără să se descurajeze, ea și-a dus ambiiția și înărzneala în Germania în 1928 și acolo a învățat să facă parașutism și să piloteze. Cu bani împrumutați de la un profesor, ea și-a cumpărat prima parașută. Era realizată de reputatul inginer Otto Heinecke. Cu curaj, Smaranda a făcut primul său salt pe 5 iulie 1928, căzând de la o înălțime de 600 de metri sau aproximativ 2000 de picioare. Fără ezitări, plină de încredere în sine și de dragostea pentru acest sport aerian care sfidează moartea, a mai făcut câteva salturi înainte de a fi rănită grav de la o aterizare grea, pe 17 august 1930. A rămas în pat timp de șase luni. Fără a se simți descurajată și incomplet refăcută după accident, ea a reluat săriturile și, la 2 octombrie 1932, a stabilit un record mondial al femeilor prin căderea liberă de la o înălțime de 6.000 de metri sau 20.700 de picioare. Făcând acest lucru, această cascadoare în vîrstă de treizeci și patru de ani a strălucit ca primul deținător român al unui record mondial în aviație. Ea radia de mândrie și, fără îndoială, unii dintre omologii ei masculi șovini (implicați în acest sport, n.n.) se simțeau jenați. Această curajoasă regină a cerului a devenit o eroină națională, iar regele Carol, monarhul domnitor, a decorat-o pentru uimitoarea sa performanță

aeriană. Cu toate acestea, Smaranda avea deja țeluri mai înalte. Având o singură dorință, aceea de a cuceri straturile superioare, Smaranda a învățat să zboare, a devenit un pilot desăvârșit și chiar a deținut două biplane. A devenit prima femeie din România care a zburat. În 1932, în monoplanul ei Miles Hawk, această înărzneată aviatore româncă a stabilit un record de viteză, traversând Marea Mediterană între Roma și Tripoli în șase ore și zece minute. Nu a existat nicio reținere.

Devenită o celebritate națională, un ziar românesc, *Universul*, a fost de acord să finanțeze o călătorie pentru ea în Statele Unite, unde ar fi putut să-și demonstreze abilitățile de parașutistă. Să bată recordul mondial pentru ambele sexe a reprezentat scopul ei. După cum și-a amintit mai târziu, „A fost pentru a reuși ori a muri”. și acesta este literalmente adevarul. La cursele internaționale de la Miami, ea a făgăduit spectatorilor o săritură de 20.000 de picioare. Cu toate acestea, alte câteva încercări de a bate recordul mondial s-au încheiat cu eșec. La acea vreme, recordul mondial de parașutism era deținut de un American, cu un salt de 21.733 de picioare. În timp ce se afla în estul SUA, a urmat școala de aviație și a obținut licența de pilot american.

Smaranda a venit apoi în zona golfului din San Francisco cu speranța de a-și atinge obiectivul final. Pentru a realiza această performanță istorică, ea a făcut o întrelegere cu renumitul aeronaut din East Bay, Harry Bosshardt, pentru a zbura cu ea. Probabil beneficiind de ajutor în traducere din partea Societății Române din San Francisco, ea i-a comunicat pilotului dorința sa de a bate recordul mondial de parașutism. Ne putem imagina reacția lui Bosshardt doar când a auzit de acest plan ambicios; aparent, pilotul ei a fost mai mult decât dispus, deoarece aceasta reprezenta o sansă de a face istorie. La 19 mai 1932, la ora 11 dimineață, au urcat în puternicul său monoplan Cessna și au decolat de pe aerodromul Curtiss-Wright din Alameda. Știind altitudinea extraordinară pe care ar trebui să o atingă, Smaranda a purtat un costum dublu de piele, cu o cască de piele și ochelari de protecție. Ambii aveau un tandem de butelii cu oxigen cântărind șaizeci de kilograme legat de spate.

Deoarece povestea este atât de spectaculoasă, aş dori să împărtășesc cititorilor interviul pe care Smaranda l-a acordat publicației *Oakland Tribune* pe 18 mai, cu asistența lui John Peterson, președintele Societății Române din San Francisco. Peterson a acționat ca interpret, deoarece Smaranda știa să citească și să scrie engleză, dar, cum este de înțeles, nu putea conversa cu ușurință. Îmi place acest interviu și datorită faptului că a fost dat la scurt timp după eveniment.

Smaranda Brăescu lângă monoplanul ei Miles Hawk, 1932

Smaranda și-a povestit fapta eroică astfel:

„Am zburat spre Sacramento timp de o jumătate de oră, urcând rapid în tot acest timp. Când am ajuns la o înălțime de 18.000 de picioare, atât pilotul, cât și eu, ne-am pus măștile de oxigen, deoarece devenise dificil să respirăm”. (...) „Timp de trei sferturi de oră ne-am luptat pentru a atinge o altitudine mai mare – alte cinci sau șase mii de picioare reprezentau scopul nostru. La final am avut ochii lipiți de altimetru. Într-un final a indicat 23.500 de picioare și am fost gata să sar.“ „Îl-am semnalizat pilotului (că eram pregătită să sar, n.n.), dar el mi-a făcut semn să aștept, ceea ce ne-a dus altitudinea de 24.000 de picioare.” Într-un interviu ulterior, ea și-a amintit că pilotul a strigat: „Nu pot merge mai sus. Masca mea de oxigen s-a dus. Sari!“ (...) „Apoi mi-am luat masca de oxigen de pe față, am inspirat adânc pentru ultima oară din ea și am sărit. Am fost trasă în jos cu viteza unui glonț, 3000 de picioare pe minut, cum am aflat mai târziu. Înainte să am timp să realizez ce se întâmplă, am simțit un rău de moarte. Nu puteam respira, atât de rarefiat era aerul. Îar ultima gură de oxigen pe care o luasem nu mi-a ajuns prea mult. Nu am purtat echipament de oxigen din cauza greutății sale, dar aş fi dat orice să-l fi avut atunci“.

Aș putea adăuga aici că, într-un interviu făcut șase luni mai târziu pentru *Brooklyn Eagle*, ea și-a amintit un alt incident în primele secunde de salt. Jurnalistul a consemnat: „Ochelarii de protecție pe care-i purta s-au opacizat din cauza particulelor de gheață în momentul în care a sărit și, de îndată ce și-a recăpătat respirația, i-a smuls de pe față. Apoi, frigul pătrunzător ca un cuțit i-a înjunghiat fața“. (...) „Tocmai când am crezut că voi leșina, am ajuns la o altitudine de aproximativ 18.000 de picioare și am început să mă simt puțin mai bine. Nu simteam senzația de frig – pentru că fusesem atât de înghețată înainte de a sări din avion, încât nu eram capabilă să mai simt frigul. Apoi mi-am pierdut mânușile în tim ce

Smaranda Brăescu

coboram și mâinile mi-au amortit. Am auzit avionul rotindu-se deasupra capului meu, dar nu l-am putut vedea, deoarece era direct deasupra parașutei deschise. Vântul mă tot purta spre nord-est. Apoi parașuta mea a început să se rotească în vînt și am amețit. Mă învârteam ca un dop. În timp ce mă apropiam de pământ, am văzut un râu și îmi părea că mă îndrept direct spre el. M-am temut să nu mă încerc dacă aș ateriza în râu (*se poate să fi deviat către râul Feather*). La o altitudine de aproximativ 1000 de picioare am tras șnurul de declanșare al parașutei de urgență, sperând să-mi încetinesc viteza și să evit să aterizez în apă. M-am cutremurat. Următorul lucru pe care-l știu este că pluteam deasupra râului cu picioarele aproape atingând apa și că am aterizat în câmp deschis (*ea de asemenea a trebuit să evite și câteva cabluri de electricitate*). Comentând despre eșecul parașutei ei, Smaranda i-a spus reporterului de la ziarul *Marysville Appeal-Democrat* că „parașutele americane nu sunt bune, cele germane sunt bune“. Ca un accent, Smaranda a smuls o masă mototolită de mătase de pe scaunul din spate al automobilului în care mergea la aeroportul din Marysville și a aruncat-o. Apoi, a ridicat un ghemotoc similar care purta inscripția „Heinecke, Germania“. Se referea la inginerul german Otto Heinecke. Ea a explicat că parașuta de fabricație americană nu s-a deschis când a tras șnurul. Căzând ca o greutate de plumb, a tras de inelul șnurului de la parașuta (*de urgență*) germană și, din fericire, aceasta s-a deschis.

Sacramento, 1932

Între toate acestea – lipsa de oxigen, înghețarea feței și a mâinilor și amețeala resimțită – este uimitor că a avut un control cât de mic și nu a murit la impact. Ajunsă pe teren ferm, Smaranda Brăescu s-a întrebăbat fără îndoială ce s-a întâmplat cu pilotul ei. În schimb, pilotul ei a crezut că saltul său a fost mortal. Potrivit

Smaranda Braescu

unui interviu apărut în *Oakland Post Enquirer* în 20 mai 1932, Bosshart și-a amintit: „Nu i-am putut vedea parașuta deschisă după ce i-am indicat să sară atunci când altimetru meu a înregistrat 24.000 de picioare. Am privit-o cum a coborât cu o viteză extraordinară pentru primele 8.000 de picioare. Apoi am pierdut-o din vedere. M-am întors la Mather Field, la Sacramento, pentru a-mi completa combustibilul și am solicitat ajutor în căutarea corpului ei”. O cercetare frenetică a fost demarată atât în aer, cât și la sol, pentru identificarea rămășițelor ei. Rețineți că Smaranda a fost purtată de vânt pe o distanță de peste patruzeci de mile. Din fericire, George Mortell, proprietarul magazinului *Tudor* menționat anterior, a notificat aerodromul Mather Field că Smaranda a aterizat în siguranță. Fără îndoială, Bosshardt a fost în același timp usurat, dar și şocat de faptul că a supraviețuit. Apoi a realizat că ea a stabilit recordul. „Două altimetre ale aeronavei au înregistrat peste 24.000 de picioare când a sărit”, a spus Bosshardt. „Barograful va arăta cel puțin altitudinea respectivă”. Cel mai important, aceste instrumente vor oficializa înregistrarea. Extrem de emoționat, Bosshardt a decolat apoi cu destinația aerodromul din Marysville pentru a ridica această parașutistă campioană a României. Cei doi au zburat înapoi spre aerodromul Alameda, unde au aterizat triumfători. Fiind cu adevărat o doamnă, reporterul *Oakland Tribune* a consemnat că „primul lucru pe care l-a făcut a fost să-și pudreze nasul în moda feministă modernă”. Mai multe ziare au comentat, de asemenea, despre frumusețea ei și că își purta părul în cozi lungi, împletite. Cu zâmbetul ei larg și atrăgător, a fermecat presa. Un reporter de la *San Francisco Chronicle* a întrebat-o dacă i-a fost frică. De loc surprinzător, ea a răspuns „Frică? Desigur că nu!“.

Este interesant să descoperim că atât ziarul *Sacramento Bee*, cât și *Sacramento Union* au acordat o atenție redusă acestei fapte care sfidează moartea. Ziarele din Oakland și San Francisco au oferit o acoperire mai completă, dar saltul ei remarcabil nu a făcut titluri. O publicație i-a consemnat saltul record pe pagina 3. De ce? Uitându-ne la primele pagini ale acestor ziare ni se relevă faptul că alte evenimente aeriene au atras mai multă atenție. În aceeași zi, USS Akron, marele dirijabil al Marinei, a zburat peste centrul orașului Sacramento, iar pe Coasta de Est, în dimineața zilei de 20 mai, Amelia Earhart a decolat de la Harbour Grace, Newfoundland, în eroicul său zbor solo fără escală, peste Atlantic.

Ce s-a întâmplat cu Smaranda Braescu după acest salt aerian de la 24.000 de picioare, care-ți taie răsuflarea? A petrecut câteva luni în America, s-a pus la dispoziția ziarelor pentru interviuri și a avut placerea să o cunoască pe Amelia Earhart. Această

aeronaută româncă a fost, de asemenea, invitată la un spectacol aerian susținut în Canada și acolo a avut parte de o escortă de 30 de avioane. Apropo, ea și-a pilotat propriul avion la eveniment. Publicația *Vulturul din Brooklyn* a remarcat faptul că această aviatoare neînfricată nu avea agent de presă și nu se împăuna cu recordul său. Spre deosebire de astăzi, nimeni nu să-a gândit să o promoveze prin reclame comerciale, să-i pună chipul pe o cutie de *Wheaties* (*Wheaties* sunt o marcă de cereale foarte populare în USA care, prin tradiție, afișează pe ambalaj imagini ale marilor campioni din sport din prezent – n.n.). Cu toate acestea, dacă am aflat ceva despre „diavolul nostru”, ea să-a dovedit competitivă. Smaranda i-a spus unui reporter că dacă cineva îi va doborî recordul, va urca imediat spre cer și va sări și mai de sus. Pentru ea, aceasta a fost o cauză celebră. Ne întrebăm, de asemenea, dacă să-a gândit la omologii săi de sex masculin din România, care în trecut au râs de ea și au numit-o naivă pentru că să-a gândit că poate zbura și sări cu parașuta. Cu siguranță le arătase ea lor!

Acum erou internațional, Smaranda s-a întors în România și a primit încă o medalie de la regele Carol. În câțiva ani, totuși întunerul politic a coborât asupra Europei la sfârșitul anilor 1930 și 1940, sub forma celui de-al Doilea Război Mondial, a nazismului și a supunerii comuniste a patriei sale. În timpul războiului, a efectuat multe misiuni pe front (în perioada 1944-1945 a făcut parte din escadrila a 13-a, luptând împotriva germanilor din Transilvania, Ungaria și Cehoslovacia). Deși un războinic decorat, Smaranda a fugit de regimul-marionetă sovietic instalat în România de Stalin în urma prăbușirii terorii naziste. Ea a protestat împotriva ilegalității alegerilor din 1946 la Națiunile Unite, care au făcut din țara ei un satelit rusesc. În consecință, acest erou de război a trebuit să intre în clandestinitate și să-alăturat unei mișcări de rezistență împotriva dictaturii comuniste. Datorită opozitiei sale curajoase și reușind să scape de o sentință la închisoare, s-a refugiat în Transilvania și și-a luat un nume de împrumut, Maria Popescu.

Din păcate, la vîrstă încă Tânără de cincizeci și unu de ani, miracolul parașutismului nostru a murit de cancer în 1948 și a fost îngropată sub numele ei de împrumut. În mod uimitor, cei care au ajutat-o în mișcarea de rezistență și medicii care au sprijinit-o în luptă împotriva cancerului au fost urmăriți și închiși de sovietici. Din căte se spune, comuniștii i-au profanat mormântul după douăzeci de ani de la deces.

Cu toate acestea, memoria ei este încă vie. Această eroină a aerului și a celui de-al Doilea Război Mondial nu este uitată, o stradă din București îi onorează moștenirea aeriană și serviciul făcut țării ei.

Acum, ea a fost înscrisă în Muzeul Aerospațial din California, în Sacramento.

Data viitoare când voi vedea o parașută, mă voi gândi pentru totdeauna la cea care a stabilit acel record românesc. Vreau în mod special să îi mulțumesc Joannei Groza pentru că mi-a făcut cunoștință cu Smaranda Brăescu. A fost un cadou cu adevărat prețios. Și, nu mă îndoiesc că, dacă Smaranda ar fi fost în viață astăzi, ea s-ar fi dus să întreacă saltul din spațiu al lui Baumgartner realizat în 2012.

Bibliografie:

Autorul s-a documentat din articolele apărute în presa din Statele Unite în 20 mai 1932. Documentația s-a axat pe următoarele publicații: *Alameda Times-Star*, *Marysville Appeal-Democrat*, *Oakland Post-Inquirer*, *Oakland Transcript*, *Oakland Tribune*, *Sacramento Bee*, *Sacramento Union*, *San Francisco Chronicle* și *Washington Post*. Numărul din 29 ianuarie 1933 al ziarului *Brooklyn Daily Eagle* a publicat o relatare ulterioară a saltului ei istoric și a perioadei petrecute în America. Este interesant de observat că ziarele americane i-au atribuit Smarandei vârsta de 26 de ani la data când a stabilit recordul. Totuși doi biografi ai Smarandei certifică faptul că s-a născut pe data de 21 mai 1897, ceea ce îi atribuie vârsta de 35 de ani la acel moment. Pentru alcătuirea articolului s-au dovedit folositoare de asemenea extrasele biografice din antologia e-book *Bluză românească – Voicile neauzite ale femeilor din România*, culeasă și editată de Constantin Roman și publicată de Centrul pentru Studii Românești.

Smaranda Brăescu

Smaranda Braescu poster displayed at the Aerospace Museum of California

Smarandă Brăescu
May 21, 1897 – February 2, 1948

Smaranda Brăescu (May 21, 1897 – February 2, 1948), a Romanian flight and parachutist pioneer, jumped on May 19, 1932 from 21,733 feet near Sacramento, breaking the world record for sky diving from 21,733 feet previously held by an American. In 1932 she became a record holder by performing the first ever solo female international parachute jump in a Boeing Model 80 aircraft at a height of 19,100 feet. Smaranda was the fourth female parachutist in the world to receive a pilot's license.

After World War I, like several thousand others in her native town, she moved to America to seek better opportunities for a better life. Her dream to break the world record in skydiving brought her to the United States. She lived innocently while trying to be part of the American society. She was a member of the first women's parachutist team in the United States. She was the first woman to have performed the challenge of finding an aircraft capable of flying higher than 22,000 feet and subsequently made four records. Mr. Feltis, an American millionaire, offered her a job as a flight attendant, which she accepted. She became the first Romanian to fly in a Cessna aircraft with a cabin. Smaranda and pilot Harry Baumgartner flew at a height of more than 22,965 feet.

On May 19, 1932, Harry and Smaranda teamed up once again, and this time departed from Alameda Airport in Oakland, heading to Sacramento. After 1.5 hours of flying, they descended from 24,000 feet and landed in Tudor after 25 minutes of free fall. Their record jump was recorded by Colonel Morton, a California aeronautic instructor.

After her record-breaking sky dive, Smaranda continued pursuing adventure:

- She was the first European woman to obtain her pilot's license in the U.S.
- She was a friend of Amelia Earhart.
- She was in the medical wing during battles on the Eastern Front in Maria Miller, remaining active until May 12, 1945.
- She was a member of the first Spanish airwoman formation that participated in the Battle of Madrid.
- She was a member of the first all-female combat unit from the Eastern Front sent to Vienna, during the Battle of Stalingrad. This was an all-female formation with 80 brave, determined aces, the only one of its kind in the world.
- She survived a forced landing on Soviet soil where she ran out of fuel.

When the Communists took over Romania, she signed a document condemning the November 1946 elections, and was convicted to a two-year prison term. She went into hiding and is believed to have died on February 2, 1948. Her remains were buried in a secret location in the Chisinau Necropolis Cemetery in Chișinău, under the name Maria Popescu. Today, a street in Bucharest, the Romanian capital, is named after her.

Articolul a apărut în revista Congresului Academiei Româno-Americană de Arte și Științe, 23-27 iulie 2016, Pasadena, California

SMARANDA BRAESCU ÎN PRESA NAȚIONALĂ ȘI MONDIALĂ

Comandor de aviație r. Laurențiu BUZENCHI

Smaranda Brăescu a fost cea dintâi parașutistă de pe meleagurile României.

S-a vorbit pentru întâia oară de Smaranda Brăescu în toamna anului 1928. La 15 octombrie revista *Aripa* scria: „De câte ori se organizează mitinguri – în programul cărora se înscrui de obicei și coborâri cu parașuta – trebuie să ne adresăm străinătății. De aici înainte avem parașutista noastră. Smaranda Brăescu, elevă a Școlii de Arte Frumoase din București, ne-a procurat această bucurie”. Răspunzând chemării sale lăuntrice de a se înălța în văzduh, Smaranda Brăescu și-a luat, la Berlin, brevetul internațional de parașutist, România devenind astfel a 5-a țară din Europa care a avut în acea vreme o femeie parașutistă, după Franța, U.R.S.S., Cehoslovacia și Elveția.

Lăsați-mă să zbor!

Este titlu unui nou și senzational reportaj a cărui publicare va începe, în curând, în coloanele ziarului **UNIVERSUL**

Lăsați-mă să zbor!

Este povestea, rând pe rând tragică, eroică, plină de peripeții și de neprevăzut a înimioarei noastre aviațoare

SMARANDA BRAESCU

12-Fotografie din 1930 publicată în Universul 1935, care anunță serialul de 14 reportaje –interviu, publicate în oct.-nov. 1935 de reporterul Ion Dragomir. Interviurile surprind cu deosebit talent marile realizări ale campioanei în perioada 1928-1935 (colecția Bibliotecii Academiei Române)

Smaranda Brăescu

Smaranda Brăescu a revenit în țară cu gândul să încearcă să bată recordul feminin de lansare cu parașuta.

Meetingul de aviație, Smaranda Brăescu alături de parașutistul Heinicke, foto: revista *Oglinda Lumii*,

3.11.1928

UNIVERSUL, vineri 1 noiembrie 1935,
articole semnat de Ion Dragomir:

„Smaranda Brăescu a stat șase luni la spitalul din Satu Mare ca să-și repare o fractură dublă a coapsei, o alta a oaselor bazinei, precum și două coaste. În fiecare zi când se trezea întepenită în bandajele de gips, cu tavanul alb drept cer și pereții drept orizont, închidea ochii jurând să nu se mai lanseze cu parașuta niciodată. De cum a ieșit din spital a dat o fugă la gară, spontâc, spontâc, căci șchiopăta încă, și a plecat la Berlin. Se ducea să-și verifice parașuta și să facă unele modificări în vederea întrebunțării ei pentru încercări de record.

Smaranda Brăescu pe patul spitalului

Când mori, e pentru totdeauna! Când ai de înfruntat văzduhul nu te mai poți lipsi de betia înălțărilor. Ai pluit deasupra tuturor, vultur sau rândunică, ai simțit răcoarea vânturilor turbate, ai străbătut norii care de jos par grămezi de vată imaculată, ori de fum înecăciios, iar sus nu sunt decât o masă informă de ceată germinatoare de guturai și bronșită... Atunci vei continua să zbori.

Smaranda Brăescu depăñându-și amintirile
în compania reporterului Ion Dragomir
de la ziarul *Universul*

Aeroclubul Regal Român a organizat, la 13 octombrie 1931, sărbătorirea recordului realizat de Smaranda Brăescu, primul record mondial adus României.

Cu ocazia receptiei, Alteța Sa Regală Prințipele Nicolae a înmânat Smarandei Brăescu Crucea de Aur a ordinului Virtutea Aeronautică, acordată de suveran după reușita lansare cu parașuta de la 6200 m (sursa: *Aripi nr. 17/1 noiembrie 1931*).

Clipi

D-ra Brăescu, se lansează dela
6000 m. altitudine cu parașuta

D-ra Smaranda Brăescu, prima parașutistă română, și o figură foarte cunoscută în cercurile noastre aviatice, a obținut, în ziua de 2 Octombrie, recordul feminin de lansare cu parașuta, aruncându-se dela 6000 m.

Realizarea acestui record era una din cele mai frumoase visuri ale d-rei Brăescu, care a făcut dovada unui admirabil curaj și a unei tenacități la fel.

Ca loc al performanței a fost alesă câmpia Bărăganului, unde nu se găseseră păduri și unde așezările omenești sunt foarte rare, — în scop de a se reduce la minimum primejdile coborării în deviere.

Lansarea s-a făcut dintr-un avion Potez, care, pilotat de locot. Papană, a decolat dela Pipera, evoluând apoi deasupra Bărăganului, la 6000 m. altitudine.

Descinderea s-a făcut în bune condiții, parașuta deschizându-se imediat.

D-ra Brăescu, extenuată de lipsa de oxigen, a coborât la 28 km. est de Slobozia, lângă linia ferată. D-sa și-a revenit repede în simțiri.

D-ra Smaranda Brăescu, — cu înfrânează sa acțione care merită cele mai călduroase omagii, — a câștigat, pentru România, recordul feminin al lansării cu parașuta.

Revista „Aripi” și aeronautica noastră, în general, îi prezintă călduroase felicitări.

Recordul feminin anterior este de

D-joara Smaranda Brăescu

Smaranda Brăescu

și s-a întors acasă, unde i s-a acordat permisiunea de a face salturi din avioanele militare.

Rănită de două ori în accidente. În vara anului 1930 Dra. Brăescu a avut primul ei accident, în timp ce făcea o coborâre de 5800 de picioare. Cu puțin timp înainte de a ajunge la pământ, a fost prinsă de o furtonă puternică de vânt și, după ce a fost izbită violent de un copac, rupându-și osul șoldului, a fost aruncată la sol pe o parte, fracturându-și un picior în două locuri. La scurt timp după acest accident, care a necesitat spitalizarea timp de trei luni, Tânără curajoasă a fost rănită în timp ce ateriza într-un avion, alegându-se cu un braț rupt și o vertebră cervicală fracturată.

Ea nu este interesată în special de haine, declară, și nu are timp deloc pentru petreceri sau dansuri. „Dar buni și tineri prieteni?” Ochii albaștri serioși s-au luminat pentru o secundă și doar o foarte mică roșeață a îmbujorat obrazul Drei Brăescu. „Am foarte mulți prieteni printre ofițerii cu care zbor”, a recunoscut ea. „Dar niciun prieten anume. Toți m-au avertizat înainte să plec din România să nu-mi pierd inima în America, dar sunt sigură că nu există niciun pericol pentru asta, pentru că nu voi avea timp să mă gândesc la nimic altceva decât la săriturile cu parașuta și, eventual, la cursul de aviație mai târziu”. „Aviația”, a adăugat ea, „este singurul lucru care mă interesează cu adevărat, sper să mă calific într-o bună zi ca pilot de transport poștal și să fiu asociată cu o firmă comercială din Europa”. Dra Brăescu, care este însoțită de membrii legației române în timpul vizitei sale la Washington, va fi în oraș până la sfârșitul săptămânii, când va pleca la Miami.

**THE EVENING STAR, Washington D.C.,
vineri 20 mai 1932**
**SE RECLAMĂ RECORDUL DE PARAȘUTĂ
PENTRU FEMEI**
**Româncă spune că a sărit 24.000 de metri de loc
și pilotul susține isprava**

Conform Associated Press

San Francisco, 20 mai – Domnișoara Smaranda Brăescu, româncă, susține că a făcut un salt cu parașuta de 24.000 de picioare pentru un record mondial pentru femei.

Un barograf sigilat folosit în avionul din care a sărit ieri va fi trimis la Asociația Națională Aeronautică din Washington D.C., pentru a-i dovedi afirmația.

Harry Bosshardt, pilot, a confirmat declarația domnișoarei Braescu cu privire la înălțimea avionului.

Domnișoara Brăescu a susținut un salt anterior de 22.000 de picioare la Miami, Florida. Autoritățile

aeriene de acolo au declarat că nu s-a realizat un record oficial de salt cu parașuta pentru femei.

EVENING STAR, WASHINGTON, D. C., FRIDAY, MAY 20, 1932

RECORD PARACHUTE LEAP FOR WOMEN IS CLAIMED
Rumanian Says She Jumped 24,000 Feet From Plane and Pilot Affirms Féat.
By the Associated Press.
SAN FRANCISCO, May 20.—Miss Smaranda Brăescu, Rumanian, claims to have made a parachute jump of 24,000 feet for a world's record for women.
A sealed barograph used on the plane from which she leaped yesterday will be dispatched to the National Aero- nautical Association at Washington, D. C., to prove her claim.
Harry Bosshardt, pilot, confirmed Miss Brăescu's statement as to the height of the plane.
She also claimed a previous jump of 22,000 feet at Miami, Fla. Authorities here said there was no official women's parachute record.

NEW YORK TIMES, sâmbătă, 4 februarie 1933
AVIATOARE ROMÂNCĂ PRIMIND ONORURI AICI

Ofițerii Consiliului Național al Femeilor i-au oferit ieri un dînere oficial de rămas bun la Hotelul Vanderbilt Drei Smaranda Brăescu, una dintre cele câteva femei din România care zboară și deținătoare a recordului mondial de altitudine pentru saltul cu parașuta. Va naviga astăzi (spre casă – n.n.) pe Conte di Savoia. Domnișoara Ruth Nichols, aviatoare, și domnul Carol Tărcăuanu, consul general interimar al României, au prezentat scurte alocuții.

NEW YORK TIMES, SATURDAY, FEBRUARY 4, 1933.

Rumanian Aviatrix Honored Here. Officers of the National Council of Women gave a farewell luncheon yesterday at the Hotel Vanderbilt to Mme. Smaranda Brăescu, only woman flier of Rumania and holder of the world's parachute altitude record. She will sail on the Conde di Savoia today. Miss Ruth Nichols, aviatrix, and M. Carol Tarcauanu, Acting Consul General of Rumania, spoke briefly.
--

NEW YORK HERALD TRIBUNE, 11 februarie 1933

**Rumanian Woman
Flier Has Message
From Clubs of U.S.**

New York City, Feb. 10.—Miles Smaranda Brăescu, Romania's only woman aviator, sailing for Europe after several months in this country, travels as unofficial envoy for 5,000,000 women in the National Council of Women.

A letter addressed to Prime Minister Alexandru Vaida-Voevod of Romania, urging that the Romanian government send an official delegation to the world congress of women under council sponsorship in Chicago July 16-22 was entrusted to her at a farewell luncheon in her honor Friday at the Vanderbilt hotel, New York.

A formal invitation of similar character will later be transmitted to the Romanian and other governments through official channels.

Present at the luncheon was Miss Ruth Nichols, American aviatrix, who made a 3,000-mile goodwill flight for the council last spring. In behalf of American women fliers she wished Mme. Brăescu goodspeed.

Speakers were Miss Lena Madisen, president of the council, who presented the letter to Mme. Brăescu, and M. Carol Tarcauanu, vice consul in charge of the Romanian consulate.

Miles Brăescu returns to Romania with an American pilot's license achieved through practice flying in California and New York. She has had her aviation education through parachute jumping and holds the woman's record and the world record for altitude with jumps of 20,000 and 24,000 feet respectively. For the formerfeat she was decorated by King Carol.

Domnișoara Smaranda Brăescu, singura femeie aviator din România (care a obținut licența de pilot în SUA – n.n.), navigând în prezent spre Europa după câteva luni petrecute în această țară, călăturește ca trimis neoficial pentru 5.000.000 de femei membre ale Consiliului Național al Femeilor.

O scrisoare adresată președintelui Alexandru Vaida-Voevod din România, prin care se solicită guvernului român să transmită o delegație oficială la congresul mondial al femeilor sub sponsorizarea consiliului din Chicago, 16-22 iulie, i-a fost încredințată la un dînere de adio

În cîstea ei vineri la Hotel Vanderbilt, New York. O invitație formală cu caracter similar va fi transmisă ulterior guvernului român și altor guverne prin intermediul canalelor oficiale.

Prezentă la dineu a fost domnișoara Ruth Nichols, aviatoare americană care a făcut un zbor de bunăvointă de 3000 de mile pentru consiliu primăvara trecută. În numele femeilor americane zburătoare, ea i-a urat domnișoarei Brăescu succes în viitor.

Au vorbit domnișoara Lena Madesin Phillips, președinta consiliului, care a prezentat scrisoarea domnișoarei Brăescu, și domnul Carol Tărcăuanu, viceconsul responsabil al consulatului român.

Domnișoara Brăescu se întoarce în România cu o licență de pilot american obținută prin practica de zbor efectuată în California și New York. Ea și-a finanțat educația aeriană prin sărituri cu parașuta și deține recordul feminin (absolut, conform adevărului istoric – n.n.) la altitudine cu salturi de 20.000 și respectiv 24.000 de picioare. Pentru prima săritură a fost decorată de regele Carol (al II-lea – n.n.).

6 iunie 1933 – Băneasa, București – A.S. Prințul Nicolae, A.S. Voievodul Mihai, M.S. Regele Carol II; M.S. Regele

Carol II o decorează pe Smaranda Brăescu cu Ordinul Virtutea Aeronautică, clasa Crucea de aur

Smaranda Brăescu

Plecarea unui nou detașament de voluntari ardeleni pe front

Manifestații călduroase pentru d. Iuliu Maniu

În oră 12 s'a desfășurat în Capitală o manifestație în semn de solidaritate și de plecare pe frontul din Transilvania a „Detașamentului 7 Gorjani”, făcând parte din regimentul de voluntari „Iuliu Maniu”, comandat de d. maior Dudeșcu.

La manifestație — care a avut loc în sala statiei lui Mihai Viteazu — a participat d. Iuliu Maniu, ministrul de stat, căruia președintea Capitalei, adunată în mare număr, i-a făcut o călduroasă manifestare de acclamație.

Manifestanții au portat din str. Dionisie Lupu nr. 65—sediul voluntarilor ardeleni și ai redacției „Ardealul” al cărui director, d. Ionel Anton Muresanu, este și organizatorul acestor detașamente de voluntari—par-

ținând discursul de acordarea aleas-

cărui director, d. Ionel Anton Muresanu, și organizatorul acestor detașamente de voluntari—par-

cținând discursul de acordarea aleas-

teră și intonat marșul lui Iancu.

Publicul a manifestat frenetic, strigând: „Trăiesc Iuliu Maniu!”

Cuvântările

A venit în fața statiei Mihai Viteazu detașamentul să aliniază pe platonul aerului militar și înainte Imre Bogal, după care voluntarii au depus jurământul de credință Regelui și Tânărlegădușu în fața Voievodului, pentru sfârșirea lor totală pe cîmpul de bătălie, ca prin faptele lor de arme și prin săriturile lor săcuri pe ghe străbătu, să redea libertatea fratelor și părinților lor subjugări patru ani în urma dictatului de la Versailles.

Seria cuvântărilor a fost deschisă de d. George Togna, care a vorbit despre calvarul refugiașilor sub regimul antonescian și expresiunea aceluia regim față de toți refugiași, cum apările Ardeleani îi neaduceau, prin undele lor turburi de tristețe, genetele fraților noștri sub ternea bandajelor puștei.

„Vom pedepsi toți criminali nemți și români care au făcut două trupul Transilvaniei”, a declarat oratorul.

Voluntarii jură să răsuflare morimentale martirilor dela Ip, Trăsna, Huedin și Cornetu.

Între timp soind d. Iuliu Maniu, ur-

Voluntarele pentru Ardeal defilează sub comanda aviațorului Smaranda Brăescu

mat de d. Cornelie Coposu, muzica militată și intonat marșul lui Iancu.

Publicul a manifestat frenetic, strigând: „Trăiesc Iuliu Maniu!”

Cuvântările

A vorbit apoi d. Dumitru Nasu, președinte al Consiliului redacționalei „Ieni”, împărtășuând căusei acestor

prahig, zicând: „Făti voluntari! Ardeleanii urcă din nou pe creste de ferău

pentru nouă întregire a unității noastre

politică pentru libertatea lu-

Lupta și sfârșirea voastră pe altărul

Transilvanie, vor rupe pentru totdeauna lanțuri groflor lafundări și va

reînhărțui o libertate deopotrivă fratilor

poporului românesc”.

Mergăi și să dată tributul vostru de

gărgă precum acăzut părinții vostru în 1918”.

D. dr. Ionel Anton Muresanu, a ară-

tat atitudinea politică a d-lui Maniu

făcă de fostul regim de ruginoasă guvernare. Poziția sa făcă de toate acțiunile noastre ale răboiu din Răsărit — când frații noștri din Transilvania geau în robie — a fost dăză.

Cere sancționarea drastică și imediata tuturor foștilor demnități carligi legionari.

Indeandă voluntari la luptă neprecepită pe teritoriul Ardealului că Ardeleanii sunt soldații revoluției și nu treau să timpările — și luptă lor nu va zădărnică, încheie d. Muresanu.

Manifestația

D. maior Dudeșcu repetă din nou ju-

ridamentul, după care voluntarii său în

colectiv să se întâlnească la Palatul Na-

țional. Duseșcu a trecut prin Palatul

Consiliului de ministri, legătura rusă

engleză și americană, în urmăre de izbând

ale publicului.

WASHINGTON HERALD –
duminică, 27 decembrie 1931

Campioana Smaranda Brăescu, campioană română la saltul cu parașuta, așa cum a sosit în căutarea unor noi lauri la mitingul aerian de la Miami.

Recordul ei de salt este de trei mile și jumătate.

În octombrie 1943 o regăsim pe Smaranda Brăescu printre voluntarii pentru frontul de vest, fapt consemnat și în presa vremii.

Florica Ionita Brăescu

SCLIPIRI ÎN SIAJUL MĂNDIȚEI

Lt. col. r. Claudiu IORDĂCHESCU

„Parașutismul e atât de frumos pentru că te aduce și te face să trăiești momentul prezent, iar cât timp ești în prezent, nu există frică. Frica și anxietatea sunt emoții raportate la viitor.” - Alina Sime

Orice iubire parurge etapele focului: scânteie, flacără, jar, cenușă. Gândindu-ne la destinul aparte al Smarandei Brăescu și la modul în care a iubit ea ideea de a zbura, nu putem să nu ne închipuim ce trist ar fi fost ca flacără intensă a marilor ei realizări să se fi transformat, prin timp, în cenușă. În inima ei a scânteiat cândva, ca un diamant pe cer, aeroplanul miracol. Era o copilă când s-a produs acest miracol, dar timpul scurs i-a fost combustibil pentru flacără pasiunii. Și din miezul acestei flăcări, pentru combustia căreia și-a dedicat întreaga energie și forță interioară, au apărut admirabilele recorduri ce îl luminează încă amintirea.

Ea s-a stins, strivită de angrenajul unui timp nedrept și crud, întorcându-se în țărâna de pe care și-a luat de atâtea ori avânt spre înalturi nebănuite. Dar „jarul” personalității ei remarcabile a rămas fecund și din el, prin deceniile scurse de la trecerea ei spre eternitate, am putut și încă putem vedea cu bucurie aprinzându-se noi flăcări ce își reflectă lumina pe cer, acolo unde Măndița încă plutește.

Arhiva personală Florica Ionita

1930. Pe 15 iulie, la Cotmeana de Argeș, vedea lumina zilei Florica Ionită. Atinsă încă din adolescență, printr-o pură întâmplare, de ideea de zbor, nu s-a mai vindecat pentru tot restul vieții. A fost prima femeie din România de după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial care a obținut brevetul de parașutistă. Nu a trebuit să meargă până în Berlin cu bani împrumutați, ca celebra să predecesoare. În 1950 a

absolvit școala de parașutism sportiv de la Chitila, ca șefă de promoție. Era deja alintată de instructorii ei „noua Smărăndiță”. La fel de tenace și dedicată pasiunii ei, nu s-a oprit aici. În același an obținea și brevetul de pilot de planor, absolvind școala de zbor fără motor de la Iași. Până în 1952 Florica ajunsese deja pilot în aviația sportivă (brevet obținut în 1951) și instructor de zbor (școala de de instructor de zbor de la Giulești).

Nu a ajuns în America, dar a „desenat” pe cerul țării volute și traectorii îndrăznețe. A participat la mitinguri aviatici, raiduri, a executat acrobații, dar și zboruri umanitare, pentru a parașuta medicamente sau a transporta bolnavi. În 1956, a participat pentru prima dată la un miting ce a avut loc la Constanța și a zburat în formăție cu alte două aviatoare, Florica Bănciulescu-Slonetechi și Elisabeta Simu. A executat în cariera sa de pilot toată gama de acrobații aeriene și a rămas fidelă aviației și în plan profesional, ajungând să fie încadrată ca dispecer de circulație aeriană în aviația sportivă, în serviciul de trafic al aviației sportive pe Aerodromul Chitila-Giulești „Romeo Popescu”.

Avion sportiv ZLIN 22.
Florica Ionită a pilotat un aparat de acest tip

Chiar dacă viața nu a răsfățat-o, rezervându-i multe lovitură și necazuri, a știut mereu să păstreze „giroizontul” în zborul său prin viață. Senină încă și recunoșcătoare pentru fiecare clipă dăruită de o nouă zi, această primă scânteie născută din flacără

Marandei din Hănești zboară îin spre centenar, amintită – ce-i drept, cam rar – de contemporani, dar încă plină de luminoase amintiri.

Brevetul de parașutistă obținut de Florica Ioniță în 1950 a reprezentat încă o petală din corola minunată a florilor de mătase deschise de fetele românce pe cupola cerului. Anii au trecut și prezentul ne încântă cu un buchet magnific de „amazoane celeste” ce ne duc faima pe toate meridianele, obținând recorduri de toată lauda și transformând incredibilul în posibil, alături de alți temerari ai albastrului infinit.

lată câteva „scântei” ivite din jarul dorului de înalturi lăsat în urmă de flacăra Smarandei Brăescu:

Andreea Piștean (n.

1979, Constanța) – dăruită „trup și suflet” parașutismului de la 16 ani, când a început antrenamentele în cadrul secției de profil din cadrul Aeroclubului României filiala Constanța (aerodromul Tuzla).

Din 2016 practică parașutismul în formații mari, care comportă ordonarea săritorilor în diferite aranjamente pe timpul căderii

libere spre sol, urmată de o degajare în limita de siguranță, declanșarea parașutei și aterizare. La finalul anului 2019 detine 12 recorduri mondiale FAI (omologate de Federația Aeronautică Internațională) și 5 recorduri europene la saltul în formație.

Primul record mondial: 2014 – formație secvențială cu 2 puncte, realizată de 117 femei parașutiste (prin „secvențial” se înțelege că toți parașutiștii se lansează, realizează prima formație, după care minim 35% dintre participanți trebuie să se separe și să se „conecteze” în altă arie a culoarului de cădere pentru realizarea unei formații distințe). În octombrie 2019 ea a făcut parte din echipa care a stabilit un nou record mondial în SUA, când 130 de persoane s-au

Smarandea Brăescu

prins în cădere liberă deasupra Californiei, apoi s-au separat total și s-au regrupat în poziții complet noi, în cadrul aceleiași secvențe de zbor (la o viteză aproximativă de cădere de 180 km pe oră!).

Rememorare a momentelor din adolescență când își dedica tot timpul liber salturilor cu parașuta, la diferite aerocluburi din țară: „*Vara, ca să mă aducă tata acasă, nu-mi mai trimitea bani. Si rezistai cât rezistai, dar până la urmă tot trebuia să te întorci. Si-mi trimitea, ca un om foarte înțeleapt ce era și a rămas, exact bani pentru biletul de tren și un suc, nu mai mult, pentru că știa că e un risc mare să nu mă întorc sau să mai amân momentul*”.

Cornelia Mihai (n. 1985, Ploiești). Începe instructajul în parașutism la 19 ani, pe aerodromul de la Strejnic, în cadrul Aeroclubului Ploiești. Primul salt îi lasă înima agățată definitiv undeva sus, pe boltă: „*Pare clișeu, dar senzația e de nedescris, e ca și cum ai sta călare pe aer. Este dureros de frumos acolo sus. Au fost minutele mele de absolut*” (Cornelia Mihai interviewată de Adrian Cîltan – www.avantaje.ro). Știe clar și indubitabil ce își dorește și-și va urma visul peste țări și mări. Devine instructor de parașutism în cadrul clubului Skydive din Empuriabrava, Spania, în 2011.

A devenit o legendă în lumea parașutismului extrem, cu peste 14.000 de salturi realizate până în 2020.

Adriana Tărescu

Este prima femeie din lume care a obținut medalii la un Campionat Mondial de Canopy Piloting (pilotajul parașutei, o disciplină relativ nouă și extrem de spectaculoasă în care parașutiștii evoluează aproape de nivelul solului, deasupra unui luciu de apă), și tot prima femeie care a câștigat Campionatul Național American, deține multiple recorduri mondiale feminine la distanță și viteză și este mereu în topul celor care atacă recordurile mondiale la general. „Întotdeauna am preferat să risc să regret că am încercat ceva, decât să trăiesc cu regretul că nu am încercat niciodată.”

Alina Sime (n. 1988, Oradea) – este Safety and training advisor în cadrul *TNT Brothers* și instructor parașutism. De asemenea, este examinator de parașutism pentru Aeroclubul României, autoritate delegată în domeniul parașutismului de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română. E singura femeie instructor AFF (*accelerated freefall* – cădere liberă accelerată) din România. Cursurile de tip AFF sunt obligatorii pentru parașutiștii care doresc să participe în formațiile mari alcătuite în cădere liberă.

„De mic copil am visat să fiu astronaut și să zbor, să văd lumea de sus și, de ce nu, și alte lumi. Apoi, dându-mi seama că voi zbura de puține ori în spațiu, am început să caut alte modalități să pot zbura mai des. Așa am aflat despre parașutism, într-o discuție în tren dintre doi parașutiști militari. Atunci s-a aprins flacăra și am început să caut cum pot să fac și eu asta. Eram un copil cu visuri mari, iar când îți dorești ceva cu adevărat, ușile și se deschid.”

2007 este anul primului salt cu parașuta, *static line* (deschidere automată, după lansare). Recordul personal de înălțime a saltului: 6500 metri. Peste 2000 de salturi la activ, implicată în tehnica 4-way (salturi coordonate cu dinamică în cădere, executate de un grup de 4 parașutiști).

Salturi memorabile pe care îi face oricând plăcere să le rememoreze:

„... cea mai mare formație de fete din sud-estul Europei, cu ocazia aniversării a 100 ani ai armatei sârbe, recordul României la cea mai mare formație, să vezi un vulcan activ în cădere liberă, saltul dintr-o aeronavă militară de la peste 6500 m, saltul din elicopter cu aterizare pe pârtia de schi, primul sărut cu soțul meu (care a fost în cădere liberă), saltul din munți din Austria, când încă eram în cădere liberă și munții erau mai sus de noi, primul salt de înălțime cu prietenele mele cele mai bune, ultimul salt din campionatul de parașutism pe care l-am și câștigat împreună cu echipa mea, saltul meu cu numărul 2000, la care am scris cu colegii ALINA pe cer” (intervievată de Adriana Moscu, www.alistmagazine.ro).

Încheiem aici o listă lungă și onorantă de românce îndrăgostite iremediabil de aeronautică în general și de sentimentele și senzațiile cu totul aparte pe care le generează saltul cu parașuta, în particular. De la fata cu suflet de pasăre din Covurluiul trecutului, până la fetele României europene de astăzi, cerul rămâne o fereastră irezistibilă pe care cei curajoși o pot deschide de nenumărate ori pentru a se întoarce pe pământ mai senini, mai liberi, mai puternici.

Tara noastră, în urma unei statistici oficiale publicate în 2016, deținea o medie de 18% femei din numărul total de parașutiști brevetați, în condițiile în care media la nivel internațional era de aproximativ 13%. Iar procesul este unul clar evolutiv! An de an, tot mai multe „Smărăndițe” îmbrățișează cerul, dovedind că flacăra aprinsă de fata cuminte, dar dârzsă, cu ochi adânci și cozi prelungi nu poate să se stingă. și aşa trebuie să rămână!

Smaranda Brăescu

„AŞA A FOST POSIBIL!”

Comandor de aviație r. Laurențiu BUZENCHI

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU PROPAGANDA ȘI ISTORIA
AERONAUTICII „SMARANDA BRĂESCU” CLUJ

Smaranda Brăescu

Eugen Transilvan

LĂSATI-MĂ SĂ ZBOR!

Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la realizarea celor două recorduri mondiale de salt cu parașuta de la înălțime realizate de Smaranda Brăescu – faimoasa *Regină a Aerului*, pe 2 octombrie 1931 în Câmpia Bărăganului (6000 m), respectiv pe 19 mai 1932 la Sacramento, California – SUA (7233 m), Asociația Română pentru Propaganda și Istoria Aero-nautică „Smaranda Brăescu” Cluj și-a propus editarea acestei cărți.

Realizarea cărții a fost posibilă prin extraordinara amabilitate a domnului prof. dr. Tudor Sireteanu, membru corespondent al Academiei Române, care ne-a oferit acces integral la materialul documentar al cărții scrise împreună cu sora Domniei-sale, regretata Ana Maria Sireteanu, nepoți ai eroinei – *Jurnalul celebrei Smaranda Brăescu* și a minunatului meu prieten prof. dr. Mircea Goga, fost profesor la Sorbona și nepot al marelui patriot, poet și om politic Octavian Goga, care, cu o generozitate puțin întâlnită astăzi, ne-a pus la dispoziție un episod relevant al cărții domniei sale despre mama sa, Elena Ilie Goga, prietenă și confidentă a Smarandei Brăescu, ne-a sprijinit în tot ceea ce am întreprins și ne-a ajutat în

evaluarea competență și finisarea acestei cărți. Un înger pe pământ!

Depozitul central al Arhivelor Militare de la Pitești și Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe merită cu prisosință mulțumirile noastre pentru că ne-au pus la dispoziție documente inedite din viața și activitatea „Reginei Aerului”.

Domnul comandor de aviație rtr. Gelu Vartic, reputat scriitor militar, cercetător, istoric și jurnalist ne-a pus la dispoziție cu multă generozitate serialul jurnalistic în XIV episoade, apărute în ziarul vremii *Universul*, scrise de Ion Dragomir sub titlul „*Smaranda Brăescu: Lăsați-mă să zbor!*”, titlu care ne-a inspirat.

Am folosit fotografii din colecțiile personale ale domnului comandor de aviație rtr. George-Paul Sandachi, colegul meu de școală militară și mult timp, cu rezultate spectaculoase, director al Muzeului Național al Aviației Române, căruia îi sunt profund recunoscător!

Regretatul istoric de aviație prof. Tudor Vasile mi-a pus la dispoziție întregă colecție a revistei *ARIPA*, editată de Asociația Română pentru Propaganda Aviației (A.R.P.A.), împrumutată de dumnealui de la Depozitul central al Arhivelor Militare de la Pitești.

Tot acest volum de informații a fost „filtrat” și redactat de prietenul Claudiu-Nicolae Iordăchescu și parcurs, în calitate de lector, de către col. rtr. Iulian Patca – reputat jurnalist, publicist și scriitor, iar munca lor însumată a generat forma finală a cărții pe care, iată, o oferim cititorului. Sperăm din toată inima ca exprimarea literară, unghiul de abordare și selecția de documente și imagini inclusă în text să ofere o experiență plăcută, interesantă și relevantă. Mulțumiri speciale pentru efortul depus!

În aceeași notă, țin să mulțumesc „fratelui meu” col. ing. r. Mircea Grava, cel care a conceput și realizat designul copertelor (care m-a încântat încă din stadiul de proiect), dar și afișele, diplomele, medaliile și tot ceea ce presupune webdesign-ul folosit de asociația noastră în ultimii cinci ani! Nu am cuvinte să-mi exprim la înălțimea implicării sale, discrete de altfel, întreaga mea afecțiune și recunoștință!

O mențiune specială vreau să-o fac despre Comunitatea română din California – SUA, Academia Româno-Americană de Arte și Științe, prin distinsa doamnă prof. dr. Ileana Costea, președinte interimar și domnul cpt. ing. av. r. Nicholas Suciu împreună cu

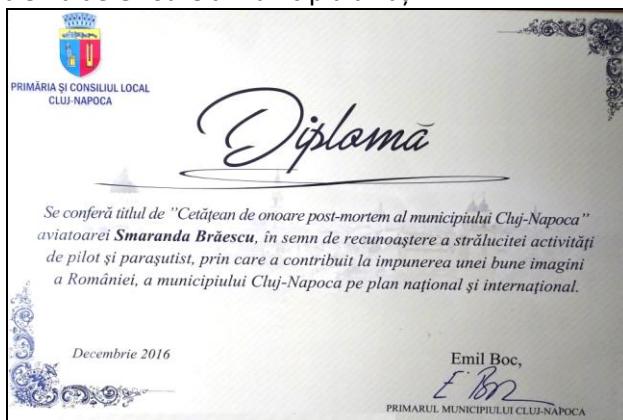
Smaranda Brăescu

care ne-am unit eforturile de a o aniversa pe Smaranda Brăescu pe 19 mai 2021, printr-un eveniment online internațional organizat acolo de unde eroina noastră a realizat cel mai important record. Vestea acestui eveniment, prin grija doamnei Ileana Costea, a ajuns în reviste online din SUA, România, Canada și Australia. În luna mai 2022 vom aniversa împreună cei 90 de ani de la spectaculoasa ei realizare.

Sunt profund recunoscător celor care ne-au oferit sprijinul financiar fără de care această carte rămânea doar în manuscris: dl. Ion Sterian, director general al SNTGN „Transgaz” SA Mediaș – sponsorul nostru principal și ing. Claudiu Bâlc, prin compania sa „Trezoreria documentelor”, care, cu admirabilă generozitate, ne-a oferit o sumă consistentă, dătătoare de speranțe.

Nu pot să închei fără a-i mulțumi soției mele, col. r. Daniela-Nicoleta Buzenchi, care mi-a fost alături în „descifrarea” articolelor, documentelor și înscrisurilor, atunci când ochii mi se uscău, mă usturau și eram în imposibilitatea de a continua documentarea și scrierea acestei cărți. Mi-era greu, dacă nu imposibil, fără EA!

După o amplă discuție în Consiliul director al ARPIA Cluj, am luat împreună decizia de a porni o campanie națională de recunoaștere a „Reginei Aerului” Smaranda Brăescu, făcând demersuri și obținând titlul de „Cetățean de Onoare post mortem” al municipiilor Cluj-Napoca și Galați, precum și Emblema de Onoare a municipiului Iași.

I-am sprijinit pe colegii noștri de la Tecuci și Bârlad cu documentația necesară pentru obținerea titlului de „Cetățean de Onoare”.

Am avut și un refuz din partea Primăriei Satu Mare, unde Smaranda Brăescu a suferit un accident cumplit la un miting aerian, fiind nevoită să stea în spital șase luni și încă trei luni pentru recuperare, considerând că nu este relevantă pentru ei activitatea eroinei...

Bustul Smarandei Brăescu de la Bârlad

Monumente din comuna natală Buciumeni

Medalie aniversară realizată de ARPIA „SMARANDA BRĂESCU” CLUJ. Design col. ing. Mircea Grava

BATALIONUL 53 COMANDO „SMARANDA BRĂESCU” BACĂU

Batalionul s-a înființat în 1990, iar la 9 iunie 1996 i s-a acordat drapelul de luptă și denumirea onorifică de „Smaranda Brăescu”. Din decembrie 2009 a fost inclus în Regimentul 1 Operații Speciale.

ROMFILATELIA 2021

Smaranda Brăescu

Prof. dr. arh. Romulus Zamfir, la acel moment încă decan al Facultății de arhitectură a Universității Tehnice Cluj, a adăugat la seria operelor pe care le-a construit, o capodoperă arhitecturală.

A conceput un mic sanctuar pe o platformă, proiectând două borduri suple, dar ferme care conduc spre monumentul format din două secțiuni din bazalt negru: cea inferioară care conține imaginea ei și informația de vârf a realizării Smarandei Brăescu, recordmană absolută la saltul cu parașuta în 1932 la Sacramento – California și cea superioară, mai zveltă, despărțită de o fantă circulară, care reprezintă sacrul, având în basorelief o cruce.

În anul 2017 ARPIA Cluj, cu sprijinul nemijlocit al Primăriei Cluj-Napoca, a obținut Certificat de urbanism pentru construirea monumentului închinat Smarandei Brăescu, identificând un spațiu lipsit de obligații, în vecinătatea locului unde ea a fost înmormântată, în apropierea aleii care străbate Parcela II.

COLECTIV REDACȚIONAL

Cdr. av. r. Laurențiu BUZENCHI – coordonator
Lt. col. r. Claudiu IORDĂCHESCU – redactor

Copertă față: Col. ing. r. Mircea Ștefan GRAVA
Copertă verso: Andreia E. BREAZ

CUPRINS

SMARANDA BRĂESCU – O STEA PE FIRMAMENTUL MARILOR PERSONALITĂȚI ALE LUMII
(Gl. fl. aer. r. Tudorel ENE) / 1

O VIAȚĂ ÎN NUMELE ZBORULUI (Gl. bg. r. Vasile ȘOMLEA) / 5

SMARANDA BRĂESCU SUB ARIPA UNUI GÂND OMAGIAL (Comandor de aviație r. Vasile ZARZĂRĂ) / 11

CUCERIREA STRATURILOR SUPERIOARE (ALE ATMOSFEREI): REMARCABILA POVESTE A SALTULUI RECORD
AL PARAȘUTISTEI SMARANDA BRĂESCU DE LÂNGĂ SACRAMENTO ÎN 19 MAI 1932 (Gary KURUTZ) / 14

SMARANDA BRAESCU ÎN PRESA NAȚIONALĂ ȘI MONDIALĂ (Comandor de aviație r. Laurențiu BUZENCHI) / 18

SCLIPIRI ÎN SIAJUL MĂNDIȚEI (Lt. col. r. Claudiu IORDĂCHESCU) / 23

„AȘA A FOST POSIBIL!” (Comandor de aviație r. Laurențiu BUZENCHI) / 26

BATALIONUL 53 COMANDO „SMARANDA BRĂESCU” BACĂU / 28

IN MEMORIAM / 28

SURSELE IMAGINILOR

Muzeul Militar Național „Ferdinand I”
Muzeul Național al Aviației Române

Colecția personală a regretatului prof. Tudor Vasile
Colecția personală a cdr. av. r. Paul Sandachi

Colecția personală a cdr. av. r. Gelu Vartic
Arhiva Smithsonian National Air and Space Museum - Washington DC, S.U.A.

**CARTEA și REVISTA ANIVERSARĂ
au fost realizate cu sprijinul**

și al Domnului Căpitan de aviație r. Romeo Bocănescu